

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 417

**BORBA
ZA PRUGU**

G. F. Unger

BORBA ZA PRUGU

LASO 417

G. F. UNGER: **BORBA ZA PRUGU**
Naslov originala: RUHELOSE CAMPS
Recenzija: Mladen Stary, književnik
Copyright: Bastei Verlag, Bergisch Gladbach
Prijevod: Thea Vodopija
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO NOvin-sko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Redakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«) Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO 417 izlazi 9. 10. 1981.

I

Željeznička pruga nezaustavljivo je napredovala prema zapadu. Podizali su se gradovi i istom brzinom odumirali. Kako je napredovala gradnja pruge, tako se zajedno s tračnicama pomicalo prema zapadu pokretno naselje, pravi mali grad, sa svim porocima, tegobama i strastima koji su zaokupljali deset tisuća radnika zaposlenih na gradnji željezničke pruge.

Sve se to zbivalo u vrijeme postavljanja tračnica Union Pacifica. Svojedobno je ta gradnja predstavljala najznačajniji tehnički pothvat, jer je trebalo da ta željeznička pruga, kad bude završena, poveže dva oceana. U poslu su se natjecala poduzeća: Central Pacific, čiji su ljudi gradili prugu od zapadne obale prema istoku, i Union Pacific, čiji su radnici prodirali s istoka kroz zaravan Nebraske, preko široke indijanske zemlje, da bi prije Central Pacifica stigli do cilja Salt Lakea.

Kad se govori o tome, ne smiju se smetnuti s uma ljudi čijom

je zaslugom cijeli taj pothvat proveden i doveden cilju. Među najvažnijima bili su glavni inženjer general Dodge i braća Dan i Jack Casement koji su potpisali ugovor za gradnju željezničke pruge i zaposlili deset tisuća ljudi.

Osim njih, međutim, bilo ih je još mnogo bez čije pomoći cijeli taj pothvat vjerojatno ne bi uspio: mjernici, graditelji mostova, inženjeri, planeri, organizatori, političari koji su pribavili potrebni novac ili čak uložili vlastiti kapital i mnogi drugi koji su na najrazličitije načine omogućili gradnju željezničke pruge između dva oceana.

Govoreći o tom pothvatu, ne može se zaobići ni Kirby Adams. Nije bio ni inženjer, ni graditelj mostova, ni političar, vlasnik nekog od saluna u pokretnom gradu, ni liječnik, ni trgovac. Kirby Adams, porijeklom iz Teksasa, visok, smeđe kose, sivih očiju, miran i stalozhen, bio je šerif kojega je tvrtka Union Pacific namjestila kako

bi se u pokretnom naselju, uz prugu i gradove što su nicali uz nju, brinuo o miru i redu.

Odgovornost koju je preuzeo prihvativši se toga posla bila je zaista velika, ali nije žalio. Kao i svi ostali koji su bili uključeni u taj posao, svim srcem je nastojao da pruga bude izgrađena i svaku minutu je posvetio svom zadatku.

Stoga ovo i jest priča o Kirbyju Adamsu, šerifu, koji se u nemirnim naseljima nezadrživo napredujuće željezničke pruge brinuo o miru i redu. Da nije bilo njega, ili nekoga drugog tko bi se žrtvovao za obavljanje tog posla, tračnice Union Pacifica najvjerojatnije nikada ne bi stigle do Salt Lakea. Gradnja bi zastala negdje u preriji ili u planinama i nikada ne bi bila nastavljena.

U tom bi slučaju Union Pacific pao pod nadzor Central Pacifica.

II

Vlak je zastao pred signalom. U daljini se razabirala svjetlost vatre i do ušiju su dopirali udarci čekića i pijuka. Netko je glasno izgovarao zapovijedi a netko je sa svjetiljkom u ruci trčao pokraj vlaka i vikao:

— Ostanite na svojim mjestima, momci! Za dvije minute krećemo dalje! Ostanite unutra! Radnici Paddyja Mikea završit će posao za dvije minute! To su posljednje tračnice! Dalje je pruga sve do Laramieja ponovo u redu! Prije svitanja stići ćete do krajnje stranice.

Tim je riječima čovjek odgovarao na sva postavljena pitanja.

Ubrzo se začuo rezak zvuk lo-

komotive, signal je pokazao da je prolaz slobodan i lokomotiva se pokrenula.

Preko puta, na privremeno sagrađenom sporednom kolosijeku, stajao je vlak natovaren svime što je potrebno za gradnju pruge. Odjednom se pojavio telegrafist.

— Gospodine Adamse! — vikao je čovjek trčeći uz vlak koji se polako počeo kretati.

— Ovdje sam, Jeffrey! — javi se Kirby Adams.

Stajao je na ulazu u jedan od vagona i pružio ruku usopljenom telegrafistu. Ovaj mu pruži telegram.

Adams se vratio na svoje sjedalo i rastvorio papir. Tek sada je spoznao da to nije pravi telegram, već komadić papira na koji je telegrafist napisao olovkom:

„Salun 'Rajska ptica', krajnja stanica.

Tigar je na putu.

Cheyenne, 19. travnja 1868, 1.30 sati.*

Adams je odmah znao o čemu je riječ. Telegrafist je, znači, uspio prepisati telegram poslan iz Cheyennea na krajnju stanicu. Nazvavši njega, Kirbyja, tigrom, netko je želio najaviti njegov dolazak. Taj netko vidio ga je zacijelo u Cheyenneu i želio upozoriti svoje prijatelje da dolaskom šerifa ne bi bili zatečeni.

Polako je poderao papir, zamišljeno smotao cigaretu, pripalio je i zagledao se kroz prozor u noć što se spustila na preriju Laramieja. Vlak je malo ubrzao, kako bi nadoknadio zaostajanje.

Ugledavši pred sobom svjetla

željezničke stanice, Adams je otprilike trista metara ispred nje iskočio iz vlaka, nadajući se da nije pogriješio odlučivši se za taj potez. Udarivši o zemlju, osjeti bol u tek zacijeljenim ranama. Odmah je spoznao da je ipak pogriješio, jer su se u istom trenutku oglasile dvije puške, svaka sa svoje strane, tako da se našao u unakrsnoj vatri. Meci su zujali u njegovoj neposrednoj blizini i jedan mu je čak odnio komadić odjeće. Bacio se na zemlju i otkotrljao u stranu.

Sada ga više nije bilo lako vidjeti. U trenutku kad je skakao iz vlaka njegova se silueta jasno razabirala pod svijetlim noćnim nebom i svjetlima grada. Ne pogodivši ga, napadači su očito uvidjeli da su propustili priliku i puške su ubrzo umuknule.

Neki ljudi su se udaljavali na konjima, ali Adams nije mogao vidjeti tko su. Nebo je bilo tamno prema jugu i zapadu, kamo su se jahači uputili. Pričekao je još kratko vrijeme, a onda se uputio kroz duboko blato prema stanici.

Posljednje metre pred stanicom morao je trčati, jer vlak je već ponovo kretao. Zamalo ga nije uspio stići. Stigao je posljednji vagon i uskočio.

* * *

Premda je hladni sjeverni vjetar donio kišu i tuču koja je na kratko sve prekrila bijelim pokrivačem, na dionici posljednjih tračnica posao je bio u jeku. Više od dvije tisuće ljudi neumorno je radilo na gradnji pruge.

Kirby Adams stigao je do

krajnje stanice, glavne stanice na izgrađenoj pruzi, koja je svaki dan za nekoliko kilometara napredovala prema sjeveru. Okrenuo se i ogledao oko sebe želeći vidjeti što se događa, kad mu pride jedan od ljudi zaposlenih kod željeznice.

— Zamoljeni ste da se odmah javite u kola uprave gradnje. Tamo se upravo održava važan sastanak.

— Dolazim — promrmlja Adams.

Podigao je svoju torbu i već krenuo prema kolima uprave, kad začuje u svojoj blizini dobro poznat, pomalo grlen a ipak melodičan glas:

— Dobro došao, Kirby! Dobro došao, iako zaista ne znam je li bolje da se radujem ili da zaplačem.

Okrenuo se i ugledao pred sobom Belle Roberts. Zaogrnutu u veliku kišnu kabanicu izgledala je gotovo nježno i sićušno, iako je svatko tko ju je poznavao znao da je prilično visoka i bujna.

— Već sam pomislila da me nisi ni opazio — nasmiješi se Bella. — Stoga sam te i zazvala iako znam da to ne dolikuje mladoj djevojci.

Govorila je zadihano. Znači, trčala je kako bi stigla na vrijeme.

— Kako bih te opazio kad si tek sada stigla? — nasmije se Adams.

Prišla mu je sasvim blizu, položila ruku na njegovu i pogledala ga u oči.

Belle Roberts je bila jedna od dviju žena čije je likove Adams imao pred očima kad je povremeno našao vremena da razmišlja o ženama. Za dugih tjedana

koje je proveo ranjen u postelji od vremena do vremena pomišljao je na žene kao što je Belle.

Stala je na prste i poljubila ga u obraz.

— Znači — nasmiješila se — sada ponovo mogu strahovati. Kirby, zašto se ne povučesh? I sam znaš da nikoga ne može uvijek pratiti sreća. Zašto si se vratio u ovo naselje? Što je razlog da želiš nastaviti tu strašnu borbu? I sam znaš da bi mogao živjeti mirno i povučeno, potrebna je samo jedna tvoja riječ, jedno obećanje! Zašto si toliko tvrdoglav? Zašto... — zastala je usred pitanja i stupila korak natrag. — Oprosti, nisam zaista došla ovamo kako bih te na nešto nagovarala ili ti držala prodičke ili... ti se bacila oko vrata. Željela sam te samo vidjeti, to je sve. Smršavio si. Poslije sastanka svrati u naša kola. Pripremit ću ti obilan doručak prije nego što se prihvatiš posla. Otpratit ću te dio puta. Hajdemo!

Kad su stigli do kola uprave gradnje, Adams pogleda djevojku i nasmiješi se.

— Doći ću na doručak. Hvala na pozivu!

Otvorio je vrata i moka, umoran, gladan i neobrijan ušao u kola.

* * *

Trojica ljudi sjedila su oko okruglog stola zatrpanog planovima i crtežima. Na susjednom stolu bilo je isto toliko papira, ako ne i više, a i zidovi su bili obljepljeni planovima.

Ugledavši Adamsa, sva trojica ustadoše kako bi ga pozdravila. Jedan od njih bio je general Dodge, glavni inženjer grad-

nje željeznice Union Pacifica. Prišao je i puružio ruku Adamsu. Bio je srednje visine i oštra pogleda. Uživao je povjerenje predsjednika i cijele nacije.

— Dobro došao, Kirby! — srdačno reče general Dodge. — Očekivali smo vas — doda i sjedne, čekajući da i ostala dvojica pozdrave šerifa.

Braća Jack i Dan Casement bili su glavni dobavljači potrebnog materijala i namirnica. Čak je i Dan Casement našao vremena da doputuje do krajnje stanice. Inače je svu potrebnu robu slao iz Omahe i nije ovamo dolazio nepotrebno.

— Dobro je što ste ozdravili i što nam ponovo možete pomoći — reče Jack Casement. — U zraku se njuše neprimike, a mi svake minute napredujemo tri metra prema zapadu i nitko nas ne smije zaustaviti. Potrebni ste nam, Kirby Adamse!

— Tvrtka Central trebalo je da počne gradnju od San Francisca i nastavi je do istočne granice Kalifornije — reče general Dodge. — Nisu se zaustavili, već namjeravaju prije Union Pacifica stići do Salt Lakea. Ako stignu do Salt Lakea prije nas, krenut će nam odande u susret. To bi značilo da bi pruga Union Pacifica završavala negdje u preriji ili u planinama Wyominga, ili Utaha, a samim tim naša tvrtka bi bila prepuštena na milosti i nemilost tvrtke Central. Postoji nekolicina utjecajnih ljudi koji već sada s tim računaju, pa stoga poduzimaju sve kako bi olakšali posao tvrtki Central. Ako se situacija još više zaoštri, možete biti uvjereni da ti ljudi ni od čega neće zazirati da zaustave Union Pa-

cific i olakšaju napredovanje Centrala. Točnije rečeno Kirby, moramo računati sa svakoja- kim sabotazama. Netko želi oja- čati Central i uništiti Union Pa- cific, a pri tome nije važno sa- mo to što vlada za svakih tisuću šesto kilometara izgrađene pruge tvrtki plaća često četrde- set tisuća dolara. U igri su još mnogo važniji činioci.

— Razumijem — zamišljeno će Kirby Adams.

General Dodge je ustao i po- čeo nervozno koračati amo- tamo.

— Veći dio nepritika potjecat će iz pokretnog grada — nastavi general. — Svi ti vlasnici sa- luna, igrači, lutalice, plesačice, revolveraši i bogzna tko sve ta- mo živi, svi ti ljudi koje naziva- mo divljom hordom dobro su organizirani. Abe Mervile vodi glavnu riječ. Već su nam pri- premili mnogo nepritika i uvje- ren sam da je sve to bio samo početak. Što se tiče samo grad- nje pruge, imam dovoljno inže- njera, nadglednika i svih onih koji će se pobrinuti da gradnja teče po planu. Na sjeveru imam prijatelje, predsjednika, senate- re, generale i bankare, koji će mi pomoći koliko god mogu, ali tamo, u onom gradu, gnijezdu zabave, potrebna mi je vaša po- moć, Kirby, jer nitko osim vas ne može izaći na kraj s tim lju- dima. Stoga sam vas pozvao da bih vam sve ovo rekao, ali još nešto vam moram reći. Što god budete učinili, bilo da na to bu- dete prisiljeni, bilo da smatrate da je potrebno, uvijek ćete imati moju pomoć. Ako zatreba, bran- it ću vas i pred samim pred- sjednikom ili zakonodavnom skupštinom. Samo vas jedno

molim: održite red u tom nase- lju! Branite gdje je to potrebno i rušite gdje nema drugog izla- za, ali održite red! Ne možemo dopustiti ni sat zakašnjenja u gradnji.

— Učinit ću sve što je u mojoj moći — reče Adams, ustavši. — Učinit ću sve što mogu, genera- le, vjerujte mi!

III

Kirby otvori vrata poštanskih kola i uđe u toplu i ugodnu ku- hinju Robertsovih. Već treću godinu obitelj Roberts živjela je u tim kolima. Belle je stajala po- kraj štednjaka.

— Sjedni! Žurim da ti što prije pripremim jelo — reče ne okre- nuvši se.

Sjeo je, promatrajući je kako vješto priređuje obrok. Do nje- ga su sa štednjaka dopirali za- mamljivi mirisi. Gledao je nje- zin zatiljak, a kad bi se na tre- nutak okrenula, poželjivo je pro- matrao dobro poznat profil. Po- mislio je kako je lijepo imati dom i ženu koja s mnogo naoko nevažnih sitnica stvara ugodaj topline sigurnosti. Trenutak je sanjario otvorenih očiju, zami- šljajući kako bi bilo dobro da i on ima svoj dom, ženu i djecu. Ugledao je pred sobom ranč, li- jepu dolinu i goveda na pašnja- cima...

Iz maštanja ga je trgnula Bel- le donijevši na stol jelo. Kava, šunka s jajima i svježi kruh za- mamno su mirisali.

— Najedi se — nasmiješi se Belle i sjedne za stol.

Nije mu trebalo dva puta reći. Bio je previše gladan a da bi oklijevao. I Belle je jela s njim. Promatrala ga je bez riječi i za- ključila da nije mršav i blijed

samo zato što još nije uspio nadoknaditi izgubljene kilograme dok je ranjen bio prikovan uz postelju. Lice mu je bilo koščato zbog nekog drugog razloga. Možda je to bilo ogorčenje čovjeka kojega su njegovi protivnici zamalo ubili pucajući iz zasjede.

Da mu Lily Bangtry nije pomogla, sigurno bi iskrvario i sada ne bi sjedio ovdje za stolom. Belle se opet prisjetila tog strašnog događaja. Pomislila je kako Kirby zahvaljuje svoj život Lily i kako ga ta žena sigurno mnogo voli kad se odvažila da se suprotstavi divljoj grupi ljudi u kojoj živi.

Belle pokuša razmišljati o nečemu drugom. Kako bi svratila misli na nešto ljepše, obrati se Adamsu:

– Svrati ponovo da nešto pojedеш. Pretpostavljam za tebe ne mogu učiniti ništa drugo nego ti zaželjati sreću.

– To je dovoljno – odgovori Adams i pogleda je u oči. – Jednog dana bit će ova željeznička pruga završena i...

Nije želio završiti misao. Ustao je, dohvatio šešir i izašao.

* * *

Ispred kola ugledao je visokog, snažnog i još prilično mladog čovjeka svijetle kose, plavih očiju i svijetlih brkova. Gledao ga je samouvjereno i odlučno. Adams je dobro poznavao Jima Shannighama.

– Zdravo! – javi se Adams.

– Nisam vam želio smetati – odgovori Shannigham. – Ali moram ti reći, Kirby, da se udvaram Belle i da ću pokušati sve kako bih je osvojio. Samo ti mi smetaš...

– Ne brini se... – promrmlja Adams. – Sretno! – doda, želeći da ode.

Shannigham ispruži dugačku ruku i uhvati ga za rame.

– Dobro napredujem u poslu – reče. – Svojim teretnim kolima opskrbljujem drvosječe, ljude koji polažu tračnice, planere, graditelje mostova. Više od tri tisuće ljudi, koji rade i dvjestak kilometara daleko odavde na zapadu i pokušavaju prirediti put za željeznicu, ovisno je o mojim uslugama.

– Znam, uistinu dobro napreduješ, Jime – mirno će Adams. – Želim ti sreću.

Upravo je htio krenuti, ali Shannigham nastavi:

– Čeka te divlja horda. Upućen sam u sve. Znam da će pokušati da još jednom u miru o svemu s tobom razgovaraju. Pokušat ću da nadete zajednički jezik, ali ako im ne izađeš u susret...

Zastao je a oči su mu se zacaklile čudnim sjajem.

– Jime, to nije tvoja briga. Čudno je kako ti uvijek uspijevaš sa svima biti u dobrim odnosima i uvijek pronalaziš način da bi se razumio i s onim tko bi ti inače bio glavni neprijatelj – mirno reče Adams, okrene si i ode.

Pokraj restorana stajao je čovjek u tamnoj odjeći i oštro promatrao Adamsa kako mu se približava. Snježno bijela košulja i prsluk iste boje isticali su se na tamnom odijelu. Smiješio se i pri tome pokazivao sjajne bijele zube.

– Dobro došli kući, Kirby Adamse! – progovori čovjek. – Čujete li ovce kako bleje iza restorana? Kao da slute da će

ubrzo biti zaklane... Bleje, a da mogu, sigurno bi pobjegle. Da, životinje mogu štošta naslutiti, jer one...

— Znam da bi i mene željeli zaklati — prekine ga Adams — kao te jadne životinje. Samo, ja nisam ovca...

Čovjek koji se obratio Adam-su zvao se Chip Oven London. Bio je poznati igrač. Prije dužeg vremena došao je iz Engleske i odatle mu nadimak London. Adams mirno prode pokraj nje-ga i pomisli kako zapravo ne zna što da misli o tom čovjeku.

Bio je kartaš, a ipak se razli-kovao od ostalih profesionalnih kartaša. Bio je povučen. Činilo se da ne vara na kartama i čak je doveo sobom ženu.

Sada je, međutim, Adams imao važnijeg posla nego da razmišlja o tom čovjeku. U me-duvremenu je stigao do najve-ćeg šatora za zabavu. To je bio velik lokal Abea Mervilea, koji je svoj salun zvučno nazvao: Palača »Rajska ptica«. Izašao je jedan od namještenika saluna i pošto je začuđeno pogledao Adamsa, rekao je ljubazno:

— Abe Mervile bi želio s va-ma razgovarati. Čeka vas u svom uredu.

* * *

Adams ude u šator. Prešao je prostoriju i zaustavio se pred drvenim vratima. Polako je ušao u Mervileov ured i ugle-dao pred sobom krupnog Abea Mervilea žute brade i opasna izgleda.

Dvojica njegovih revolveraša bila su prisutna. Tamnoputi Concho Latimer zamišljeno je grickao šibicu i stajao nehajno naslonjen na zid. Pomalo nez-

grapni Bill Dale je sjedio. Sva trojica su oštro gledala Adam-sa. Mogli su zaključiti da je še-rif doduše smršavio, ali da iz-gleda mnogo odlučnije i hladni-je nego protekle jeseni. Prosto-rijom je vladala šutnja po kojoj se naslućivalo zlo.

Pristupivši pisaćem stolu, Adams odloži pred Mervilea svoju putnu torbu, otvorio je i izvadi dva revolvera. Okrenuvši glavu, vidio je kako Concho La-timer poteže revolver.

— Concho, niste valjda ner-vozni? — Adams će smješeći se.

— odložio je revolvere na pisači stol mirno pogleda Mervilea i nastavi: — Pripadaju Jeffu Mortimeru i Rayu Payeu. Bio sam prisiljen natjerati ih da iskoče iz jurećeg vlaka, oduzev-ši im prije toga oružje. Prepu-štam vama revolvere vaših lju-di. Danas, do podneva, morat ćete spremiti gomilu oružja, jer je danas, točno od podneva, u gradu zabranjeno nositi oružje. Moje je pravo, pravo šerifa, da za zabranjeno nošenje oružja izrekнем zatvorsku kaznu do trideset dana. Svatko koga sre-tem s oružjem u gradu otići će na trideset dana u zatvor. Ja-sno? Ako se kod nekoga nakon isteka kazne ponovo pronade oružje predat ću ga sucu i osim toga zabraniti mu pristup u naš grad.

— Znao sam da ćete odsada biti još stroži i oštriji. Svi smo pretpostavljali da ćete se poja-viti s novim zamislima i odluka-ma, Adamse — progovori Mer-vile. — Slušajte me konačno, čovječe! Još vam jednom dajem svoju riječ da ne znam tko je protekle jeseni iz one mračne sporedne ulice pucao u vas iz

puške. Nije to bio nijedan od mojih ljudi. Zašto mi ne vjerujete? — zašutio je, ali je podigao ruku kao da želi reći neka Adams još ne odgovori, jer mu ima još nešto kazati.

— Zaručio sam se s Lily Bangtry i želio bih s vama sklopiti mir, Adamse. Ali nemojte misliti da ćete sve nas koji ovdje vodimo salune bilo čim zaplašiti. Osamljeni ste. Premda iza vas stoji željezničko poduzeće, ipak ste ovdje sami. Ne želimo da nam više zapovijedate odlučili smo da više u ovom gradu ne priznajemo autoritet željeznice. Izabrali samo vlastitog šerifa, Kirby i nemate ovdje više što tražiti. Savjetujem vam da nam se ne pokušate suprotstaviti s radnicima, jer tada tjedan do dva nećemo u gradu točiti viski a za vaše momke neko vrijeme ovdje neće biti ni zabave, ni plesa, ni kartanja. Ako se to dogodi, vidjet ćemo koliko dugo će ti vaši momci biti raspoloženi da teško rade. Ako nas konačno ne...

— Razumio sam — prekine ga Adams. — Union Pacific s obje strane željezničke pruge posjeduje po dva i pol kilometra područja zemlje prema unutrašnjosti. Tko ne želi priznati zakon željezničke kompanije, mora sa svojim salunom ili bilo čim drugim otići s područja kompanije i povući se dva i pol kilometra prema sjeveru ili jugu. Onome tko to ne učini, a ipak se suprotstavi mojim odredbama, zatvorit će se salun, radionica ili što već posjeduje. Izvan područja koje pripada Union Pacificu možete imati svog šerifa, ali ovdje ne.

Okrenuo se i otišao do vrata.

— Kirby, zaista ste budala — hladno će Concho Latimer, i dalje držeći revolver u ruci. — Već ste protekle jeseni pretjerali i stekli nepotrebno mnogo neprijatelja, a sada želite sve još pogoršati. Nije moguće da uistinu vjerujete da ćete uspjeti!

— Concho, na vašem mjestu ne bih ostao ovdje, u gradu — zamišljeno ga promotrivši, napokon će Adams. — Ne bih ostao, pogotovu s revolverom za opasačem kao revolveraš Abea Mervilea. Sve mi se čini da ćemo se morati sukobiti, jer Mervile to očito želi, a za vas bi to moglo biti vrlo opasno. Pazite da se ne opečete, Concho!

— Brbljavče! — ljutito će Latimer.

Oči su mu se zacaklile od bijesa. Kako je u ruci držao revolver i nije trebalo da se boji da bi ga Adams mogao preduhitriti, zapucao je. Metak se zabio u Adamsovu putnu torbu i izbio mu je iz ruke.

Kirby Adams mirno je gledao u revolversku cijev ispred sebe. Nije previdio hladni nemilosrdni smiješak na revolveraševim usnama i čudni sjaj njegovih opakih očiju.

— Concho, ne ovdje, u mojem uredu! — uplete se Mervile. — Ne ovdje! Netko bi još mogao pomisliti da sam ti ja zapovjedio da ga ubiješ i da te za to plaćem — doda mirno. — A kad tamo, riječ je o privatnom obračunu, je li tako?

— Tako je — kimne Latimer. — Ne mogu tog Adamsa više ni vidjeti. Prijetio mi je, meni, Conchu Latimeru! Ne mogu dopu-

stiti da i dalje živi poslije uvrede koju mi je nanio.

Ponovo je zapucao metkom razbio ključanicu na torbi i torba se otvorila. Bill Dale ustane pride torbi, okrene je i istrese iz nje na pod sve što je bilo unutra: malo rublja, jakna, mamuze i neke sitnice.

— Mali šerif i ne može imati blago — ravnodušno će Dale i ponovno sjedne.

— Pokupite svoje stvari i nestanite! — oštro će Abe Mervile.

— Dajem vam samo sat vremena — javi se Concho. — Samo sat, Adamse! Ako dotad ne nestanete, istjerat ću vas iz grada. Pridobijete li radnike s pruge na svoju stranu, uplest će se svi momci u gradu i nastat će pakao.

Adams pogleda svoje stvari razbacane po podu. Zaista nije imao mnogo stvari ali morao se zbog njih sagnuti i poniziti pred tim nitkovima. Kirby Adams je bio dovoljno iskusan i razuman da se ne da izazvati. Ne sada!

— Prije nego što izadete, dat ćete mu svoj revolver — javi se Concho kad je Adams skupio stvari i namjeravao izaći.

Concho je prišao Adamsu uperena revolvera. U njegovim tamnim očima sjalo je opako zadovoljstvo. Kao i svi momci njegova kova, bio je osvetloljubiv i nije zaboravljao kad bi ga tko i najmanje uvrijedio. Bio je opsjednut bolesnim ponosom kao i svi revolveraši njegove vrste. Adams se okrene i rastvori jaknu tako da su se dobro vidjela oba njegova kolta.

— Poslužite se, Concho — mirno će Adams.

Lice mu nije odavalo ni naj-

manje uzbuđenje. čak su mu i oči bile mirne.

— Sada je dosta, Concho — javi se Mervile. — Svoje privatne razmirice, molim te, nemoj sređivati u mom uredu. Kad bi se sada šerif potužio na tebe, bio bih prisiljen da te otpustim. Šerife, imate li kakvu primjedbu? — upita. — Ne mogu vam doduše pomoći, ali ako se potužite na Conchovo vladanje, odmah ću ga otpustiti.

Adams se nasmiješi. Concho mu je već oduzeo revolvere i bio je nenaoružan.

— Za sat vremena provjerit ću jeste li još u gradu, Kirby Adamse — opako se nasmiješi Concho.

Odstupio je korak natrag a Adams bez riječi izade.

* * *

Neprestano je mislio kako mora ostati miran i sabran i kako ne smije dopustiti da ga dogadaj u uredu Abea Mervilea navede na neku nesmotrenost. Toliko se uzbuđio da mu je bilo vruće i morao se svladavati da obuzda bijes. Polako je koračao pokraj saluna, dvorana za ples, igračnica, restorana, kazališta. Kad je prolazio kraj kupališta, čuo je pjevanje dobro mu poznatog glasa.

Kupalište se sastojalo od prostorije u kojoj se svatko tko je htio mogao okupati u ogromnoj drvenoj kadi i pri tome se dati podšišati i obrijati. Sve to stajalo je dva dolara, a za još tri dolara mogla se dobiti boca viskija, da se uljepša ionako ugodan boravak u kadi. Adams zastane. Čovjek čiji je glas prepoznao zvao se Ollie Jackson. Bio je ro-

dom iz Teksasa. Pjesmu koju je Adams upravo čuo Jackson je pjevao uvijek kad se kupao.

Adams je najprije htio ući, ali je konačno odlučio da će biti najbolje ako ode.

Nije sada želio ničiju pomoć. Bilo bi lako okupiti mnogo radnika željezničke kompanije. Uz njihovu pomoć mogao bi Abea Mervilea i njegove istomišljenike istjerati iz grada. Ako mu stotinjak radnika ne bi bilo dovoljno, mogao bi ih dovesti dvjesta, trista... Znao je da bi došli i pomogli mu, jer su ga poštovali. Svima je bilo jasno da mu nije lako i da dužnost koje se prihvatio zahtijeva velike žrtve.

Pobijeden i bijesan, pomislio je u prvi trenutak da bi bilo najbolje da pozove radnike i kazni Mervilea i njegove ljude, ali je onda shvatio da ne smije tražiti i prihvatiti ničiju pomoć. Te divlje, neukrotive momke može držati pod kontrolom samo ako se svim neprilikama suprotstavi sam i ne dopusti da prihativši nečiju pomoć izgubi na ugledu. I dalje mora biti kao dosad: njegova prisutnost, riječ i oštar pogled moraju biti dovoljni da se održe red i mir u gradu.

Stoga i nije ušao u kupalište i nije zamolio prijatelja Jacksona za pomoć, već je odlučio da izdrži i nevolji se suprotstavi sam.

Ubrzo je stigao do kolibe izgrađene u obliku slova L. Unutra se nalazila uprava grada. Taj ludi grad zabave, naime, odnedavno je imao pravu gradsku upravu koja se sastojala od trojice gradskih savjetnika. Mervile nije želio biti izabran za gradskog savjetnika, iako mu,

zahvaljujući njegovu utjecaju, to ne bi bilo teško. On je radije upravljao iz pozadine. U novoj upravi Adams je čuo na putu prema krajnjoj stanici.

Posljednja vrata kolibe vodila su u šerifov ured, desno od njih bio je zatvor sa četiri ćelije a pred njima hodnik. Kao i sve ostale zgrade toga pokretnog grada, i ta se mogla rastaviti i ponovo sastaviti na nekom drugom mjestu.

Kad se Adams našao pred vratima koja su vodila u šerifov ured, ona su se otvorila i pred njim se pojavio ogroman ali ne debeo čovjek. To je bio Dick Talbot ili, kako su ga još zvali, Quarryng Bull. Već su ga dugo svi zvali samo tim drugim imenom. Prije je radio za Union Pacific, ali je zbog nesuglasica bio otpušten.

Stajao je na vratima, prepriječivši Adamsu ulazak. Palcem je pokazao metalnu zvijezdu na svojim prsima.

— Žalim, ali ovdje sam ja šerif — rekao je — a budući da je tako, ti ovdje više nemaš što tražiti, Adamse. Bit će najbolje da nestaneš. Tvoje vrijeme je prošlo još protekle jeseni. Nemaš više ovdje što tražiti!

Adams polako spusti putnu torbu. Sada mu je bilo jasno zašto mu je Concho Latimer u Mervileovu uredu oduzeo revolvere. Quarryng Bullu je očito bilo zapovijedeno da ga premlati, a kad on završi svoj dio posla, nastupit će Concho. Htjeli su ga prebiti, poniziti i protjerati, ali prije nego što ga istjeraju iz grada, očito su željeli svim ljudima pokazati kako on, Kirby Adams, više nije onaj veliki šerif od nekoć.

Stajao je pred ogromnim čovjekom i znao da nema drugog izlaza osim torbe.

— Izubijat ću te — nasmiješi se Quarryng Bull a njegove opake male oči zadovoljno zasješe.

Nasrnuo je na Adamsa. Adams ga snažno udari pesnicom ispod brade, ali nije ga mogao zadržati. Okrene se, sagne, i izmakne ogromnim rukama. Ramenom se zaleti protivniku u želudac, padne i otkotrlja se u stranu. Quarryng Bull zatetura do drvenog zida, udari u nje ga tako snažno da se cijela koliba zatresla, odgurne se i skoči prema mjestu na kojem je ležao Adams, ali ovaj se pravodobno otkotrljao dalje. Bull ga udari nogom tako snažno i podmuklo kao što umiju samo momci njegova kova koji se bore na sve moguće nepoštene načine. Adams zastenje znajući da mu napadač namjerava slomiti rebra, otkotrlja se, a Bull krene za njim. Udarivši nogom u prazno, Quarryng Bull zatetura. Videći svoju priliku, Adams zgrabi njegovu nogu i okrene se u stranu, srušivši ga tako na tlo. Zatim ustane i dok se Bull dizao, Adams je već stajao iza njega. Šakama udari Bulla u zatiljak i on padne licem na zemlju. Dok je ustajao, Adams je već utrčao kroz otvorena vrata u ured. Stalak s puškama bio je odmah kraj ulaza. Zgrabio je sačmaricu i okrenuo se upravo u trenutku kad mu je div prilazio, tako da ga je u posljednji trenutak udario puškom u želudac. Quarryng Bull spusti ruke kojima je upravo namjeravao obujmiti Adamsova ramena, zastenje i krene nekoliko koraka

unatrag bolno stenjući i držeći se za želudac.

— Nestani! — zapovijedi Adams. — Nestani odavde i da te više nikad nisam vidio na području gradnje željezničke pruge! Gotov si! Zauvijek! Jesi li me čuo?

Quarryng Bull nije mogao odgovoriti. Bol mu je oduzela riječ, jer je snažni udarac cijevi u želudac bio bolniji od udarca konjskog kopita.

— Znam, pobijeden sam — procijedi napokon. — Samo me na trenutak ostavi na miru. Otići ću, ali ne mogu odmah.

Adams kimne i uđe u prostoriju kraj šerifova ureda. Pronašao je neku putnu vreću, strpao u nju sve stvari Quarryng Bulla i bacio vreću van, na zemlju. Bio je odviše ogorčen a da bi znao za sažaljenje.

Najprije je otišao do zatvora i vidio da su ćelije prepune ljudi. Zatvorenici su ga promatrali začuđeno.

— A, to ste vi, gospodine Adamse — javi se netko od zatvorenika. — Nije moguće da ste svladali onog pračovjeka? Je li otud bila ta strašna buka što smo je čuli izvana?

— Da — zamišljeno će Adams, promatrajući čovjeka pred sobom.

Poznavao ga je. Tom malom sjedokosom čovjeku jedne ukočene noge pripada trgovinica u kojoj se može nabaviti duhan za cigarete, žvakanje i šmrčanje. Prepoznavši i ostale zatvorenike, bilo mu je jasno da je riječ o takozvanim malim poduzetnicima, vlasnicima malih trgovina i štandova s pečenjem ili pićima.

— Što je to? Pa sve vas pozna-

jem – začudi se Adams. – Zašto ste zatvoreni?

– Zbog poreza – javi se netko od ljudi. – Toliko su nam podigli porez da ga nismo mogli platiti, ali priznajem... nismo ni željeli platiti toliku svotu. Šerif nas je stoga zatvorio. To nije u redu. Želimo da budeмо изведени пред праву пороту, želimo пред суца који...

– Dobro... dobro – prekine ga Adams i skinuvši ključ s klina, otključa vrata ćelija.

– Pobrinit ću se za sve – doda Adams.

Zahvalili su mu i požurili kući, a Adams je otvorio ormar i pronašao svoj rezervni revolver. Rastavio ga je i očistio.

Ubrzo je dobio posjet. U prostoriju u kojoj je sjedio zaokupljen čišćenjem revolvra ušla je Lily Bangtry, žena tamne kose, dobro građena, samouvjerena.

Odmah se prisjetio da mu je Mervile rekao da se s njom zaručio.

– Zdravo, Kirby! – nasmiješi se žena. Oči su joj bile tople i razdragane, ali svatko tko ju je bolje poznao mogao je raspoznati u njima ozbiljnost i zabrinutost. Sjela je i položila ruke na rub pisaćeg stola. – Želiš, znači, nastaviti tamo gdje si protekle jeseni bio prisiljen da staneš? – upita, pogledavši Adamsov rastavljeni revolver.

– Sve dok me ljudi iz željezničke uprave budu trebali, ostat ću ovdje – odgovori Adams. – Nisam još imao prilike da ti zahvalim za sve što si za mene učinila. Znam da ti dugujem život, spriječila si...

– Ako mi zaista želiš zahvaliti, onda uzmi svoje stvari i napusti ovaj pakao – prekine ga žena. – Napusti sve i otidi!

Odmahnuo je glavom i zamišljeno rekao:

– Zašto bih baš ja odustao? Nitko se ne predaje. Pruga svaki dan sve više napreduje prema zapadu, svake minute za tri metara i tako će biti i ubuduće ako bude dovoljno materijala. U ovom gradu nitko ne popušta i ne odlazi. Svi uporno nastavljaju, a trebalo bi da baš ja sve napustim i odem. Zašto? Nije mi ni nakraj pameti da odem!

– Da, znala sam... Takav si i nitko te ne može promijeniti. Oduvijek si slijedio svoje principe i dužnosti. Nitko te ne može spriječiti da radiš ono što smatraš svojom dužnošću, samo te možda smrt može spriječiti, Kirby... Isplati li se umrijeti za sve to? Onaj divlji čopor uništiti će te i...

– Čuo sam da si se zaručila s Abeom Mervileom – prekine je Adams.

– Da, zaručila sam se s njim.

Ustala je kao da se boji da bi je Adams mogao pitati nešto na što ne bi željela odgovoriti, ali on je ništa nije pitao. Dovoljno je znao o toj ženi da mu odmah bude jasno da se s Mervileom nije zaručila iz ljubavi. Slutio je da je Lily Bangtry morala platiti visoku cijenu kako bi njezin salun bio zaštićen. Sve u životu ima svoju cijenu.

– Kakvo je to gradsko vijeće osnovano za moje odsutnosti? Što je to? – upita Adams.

– Mora mu se pripadati ako se želi opstati – odgovori Lily i okrene se prema vratima u

namjeri da ode. — Moraju se plaćati doprinosi u zajedničku blagajnu. Svi su ovdje sada organizirani i imaju svoje vodstvo. Ljudi koji rade u salunima, oni koji održavaju red, plesačice, oni koji dijele karte, vlasnici saluna, trgovci... svi koji ne žele da im lokalni izgore ujedini su se u gradsko vijeće...

— Razumijem. Znam da se provodi nasilje — prekine je Adams. — A kako je bilo s tobom, Lily?

— Ja sam žena — mirno će Lily a zelene oči joj se zacakliše.

— Slaba sam žena i stoga se uvijek ujedanjujem s najjačim čovjekom, jer želim opstati. Nije mi ni nakraj pameti da izgubim ono što sam teškom mukom zaradila! Jednoga dana, Kirby, a taj dan više nije tako daleko, namjeravam sve ovo napustiti i otići na francusku obalu. Tamo ću kupiti veliku kuću, nabaviti poslugu i sve što tome pripada. Maštam o prekrasnim kolima u koja su upregnuti još ljepši konji, noćima sanjarim o skupim haljinama i... — na trenutak kao da se predala svojoj mašti, ali zastala je usred rečenice i nastavila oštro i odlučno: — Uskoro — ću navršiti trideset tri godine i već iduće godine željela bih živjeti kao dama. Plaćam zasad svaku cijenu koja se od mene traži, jer želim uspjeti i ništa me ne smije spriječiti! Potrebna mi je zaštita Abea Mervilea, jer nitko drugi osim njega ne može me ovdje zaštititi.

— Zašto si onda došla k meni? — tiho će Adams. — Zna li Mervile da si došla ovamo?

— Zna. Rekla sam mu da ću otići k tebi i raskinuti prijatelj-

stvo s tobom Kirby. Došla sam ti reći da na moju pomoć više ne možeš računati. Teško mi je bilo održati se u ovom gradu — doda tišim i blažim glasom. — Otkako sam ti spasila život, imala sam mnogo neprilika. Malo je nedostajalo da me protjeraju iz grada, zapale mi salun i unište me. Nisu mogli shvatiti kako to jedna žena... — zastala je na trenutak kao da se koleba, zatim je odlučno podigla glavu. — Bili smo prijatelji, Kirby. Poznajemo se još iz ratnog vremena. Bili smo dobri prijatelji, je li? Nekoć, kad si još bio oficir, bio si zaljubljen u mene. I ja sam tebe voljela, ali ta su vremena prošla. Bila sam prisiljena da odlučim i odlučila sam. Kirby, ako ponovo budeš ranjen i dođeš k meni da ti pomognem... neće me biti. Ne mogu ti više pomoći. Zbogom, Kirby! — doda i izađe.

— Dakako, a što joj drugo preostaje — promrmlja Adams, sjedeći zamišljen za pisaćim stolom. — Morala se prikloniti jačem, jer nije imala drugog izbora. Ne može od svojih ljudi tražiti da se daju ubiti zbog mene. Već je ionako za mene previše učinila. Jedino sam sretan što ne voli Mervilea...

Nastavio je čistiti oružje, a kad je završio, nekoliko puta je okrenuo revolver u ruci da provjeri kako rukuje njime. Bilo mu je jasno da ga jedino umijeće rukovanja oružjem dosad može održati na životu.

Otišao je u pokrajnu prostoriju, presvukao se i vratio u zelenoj košulji i jaknu. Dohvatio je sačmaricu, uvjerio se da je napunjena i izašao u hladni, kišoviti aprilski dan.

IV

Već je bilo kasno prijepodne. Adams je krenuo u obilazak grada. Na prsima je ponovo nosio šerifsku zvijezdu.

Vlada je očekivala od željezničke kompanije da se posvuda uz prugu održava red i tako se uz prugu brinulo o redu mnogo šerifa, ali Kirby Adams je bio najvažniji od njih, šerif krajnje stanice.

Kad je prolazio pokraj kupališta, čuo je kako Ollie Jackson i dalje zadovoljno pjeva u kadi.

— Jackie, hladno mi je! — začuo ga je kako viče. — Donesi mi tople vode! Želiš li da se smrznem?

— Evo, voda stiže — začuo se pomalo zaplašen glas.

— Jackie, zaudaram li i dalje po tvoruu? Baš se meni morala dogoditi takva nezgoda! Nikad više neću pucati u tvora! Nikad! Ulij u vodu još malo mirisave tekućine! Tako, sada će biti bolje.

Adams se nasmiješi slušajući prijatelja i nastavi put. Bio je uvjeren da njegov prijatelj ima bocu viskija i da će piti i pjevati sve dok mu na kraju ne bude svejedno zaudara li ili ne. Budući da je pucao u tvora, znači da je zimu proveo u lovu na krzna.

Grad je malo-pomalo oživljavao.

Adams je za vrijeme obilaska ušao u nekoliko saluna i lokala u kojima se moglo jesti. Pozdravljali su ga ljudi koji su radili za željeznicu. Očito su svratili u grad po neke stvari ili da nešto obave. Stranci, kartaši, kockari, vlasnici saluna i ostali

promatrali su ga šutke ili su mu okretali leđa. Osjećao je taj prezir, ali se pretvarao da to ne opaža. Bilo mu je jasno da mu ti ljudi ne proriču velike izgleda.

Za jednim stolom sjedio je jedan od glavnih graditelja mostova s nekolicinom drugova.

— Hej, Kirby! Popij nešto s nama! — pozove ga čovjek. — Dobro je što si se vratio. Dobili smo tri slobodna dana, jer smo upravo završili teški posao od tri tjedna danonoćnog rada. Ovdje u igračnicama su nas op-ljačkali i iscijedili iz nas sve što smo imali. Posvuda se ovdje vara. Oduzeli su nam sve prije nego što smo shvatili što je posrijedi. Dobro je što si se vratio. Svake noći ima mrtvih. Noćas namjramo neke igračnice sravniti sa zemljom. Odlučili smo da ostanemo na okupu, nećemo se napiti i pokazat ćemo mi tim varalicama!

Adams uzme ponudeni viski, popije ga i kimne.

— Znam, htjeli biste uzbudjenje i zabavu. Osjećate se prevareni i želite se osvetiti, ali dobro znate da ne dopuštam nasilje. Ako su ovi ljudi ovdje bili nepošteni prema vama, sve će ponovo krenuti pravim tokom i sve će se srediti. Smirite se, momci — doda i krene dalje.

— Uspjet će! — zaključi graditelj. — Dovoljno je da samo mahne i petsto njegovih ljudi će cijeli ovaj grad sravniti sa zemljom.

— Hej, vi! — poviče netko za šankom. — Ako ste njegovi prijatelji, neka vam on nabavi viski! Izlazite! Tko drži šerifovu stranu, ovdje je nepozvan i u ci-

jelom gradu ne može više dobiti ni gutljaj viskija. A sada nestanite!

— Jesi li poludio? — začudi se graditelj.

Ljudi za šankom i oni zaduženi za izbacivanje nepoželjnih gostiju bili su naoružani i, dakako, nisu pludjeli, već su i pre-dobro znali što rade.

— Van! — ponovi čovjek za šankom.

Uto se opet pojavi Adams. Bio je vani i sve čuo.

— Sada je dosta, Charley Browne! — poviče Adams. — Ovaj salun je odsad zatvoren! Na području koje pripada željezničkoj kompaniji ne trpimo salune u kojima se gosti ne poštuju i pristojno poslužuju. Salun je zatvoren, a ako za sat vremena još bude na istom mjestu, ako se ne počne rastavljati i ukrcavati u kola, doći ću s grupom ljudi koji će vam pomoći u poslu.

— To ne možete učiniti! — poviče čovjek za šankom. — Ovaj salun je vlasništvo Abea Mervilea!

— Imam ovdje dvanaestak svjedoka koji u svako vrijeme mogu posvjedočiti da im niste željeli natočiti viski samo zato što su sa mnom, šerifom, ljubazno razgovarali — mirno će Adams. — Zatvaram salun, jer ne mogu dopustiti da se na takav način provodi bojkot protiv mene. Do danas navečer ovaj salun mora nestati iz grada. To je zapovijed! Jeste li me razumjeli? Otidite u neki drugi salun — doda, okrenuvši se prema radnicima željeznice. — Ako vam itko bude stvarao kakve teškoće, samo mi javite. Za-

tvoriti ću svaki salun u kojem vas ne žele poslužiti.

— Nastavite li tako, vaši žedni momci ubrzo više neće imati gdje piti — reče čovjek za šankom.

* * *

Adams je mirno izašao iz saluna. Otišao je do pruge. Gradnja je napredovala.

Stajao je na maloj uzvisini i neko vrijeme promatrao ljude kako rade. Dvije grupe radnika složno su istovarivale tračnice s kola. Trčali su naprijed, polagali tračnicu i vraćali se po drugu. Dvojica su se bavila pragovima a četvorica su mjerila. Sve se to radilo brzo. Kad je to bilo obavljeno, zakucavali su se klinovi. Iza njih polako je napredovala lokomotiva.

Adams je osjetio kako mu srce brže kuca dok je gledao kako posao napreduje zahvaljujući požrtvovanom radu neumornih ljudi. U blizini su ležale odložene puške. Tko zna tko ih može napasti!

Adams je još neko vrijeme promatrao kako ljudi rade i kako kola neprestano dovoze novi materijal, a zatim se okrenuo i pogledao prema gradu, divljem, nemirnom naselju iz kojeg je došao i u koje se mora vratiti. Kao što ovi ljudi ovdje čine sve kako bi željeznička pruga napredovala, tako i on mora na-trag u grad kako bi tamo bio od pomoći i uspostavivši red i mir, pridonio i bržoj gradnji svima toliko potrebne pruge.

Prisjetio se ponovo ugovora koji je željeznička kompanija potpisala s vladom:

»Vlada očekuje da željezni-

čka kompanija osigura potpunu pomoć i zaštitu trgovcima, obrtnicima i svima koji rade na gradnji željezničke pruge.

Prisjetio se i generala Dodgea i njegovih riječi. Bio je stoga odlučan i vratio se u divlji grad bez oklijevanja.

V

U podne su restorani u gradu bili samo napola puni, jer posao ni za vrijeme ručka nije zastajao. Ljudi su radili od svitanja pa sve do mraka. Samo su se kratko vrijeme odmarali, kako bi odmah zatim opet prionuli na posao. Tek su navečer dolazile dugačke kolone radnika.

U gradu je ipak bio velik promet. Posvuda je bilo kola, konja i ljudi. Tri poštanske kočije, koje su bile na putu u Salt Lake, praćene vodom američke konjice, stajale su pokraj hotela spremne za polazak i upravo se u njih tovarila prtljaga. Konjanici su uzjahali konje i krenuli naprijed. Poručnik i Adams pozdravili su se kimanjem glave. Pierce Dunhil, konjički poručnik, i Kirby Adams poznavali su se već duže vrijeme.

— Pripazi se — uz smiješak reče poručnik prošavši kraj Adamsa i usmjeri svoje konjanike na prašnu cestu koja je vodila prema zapadu.

Kirby kimne i krene dalje. Zastao je kraj kineskog restorana i ušao. Vlasnik mu je prišao da ga pozdravi i sam posluži.

— Drago mi je što ste svratili k meni, šerife — nasmiješi se Kinez.

Adamsu se učini da je zabrinut i da ga nešto muči.

— Budite na oprezu, šerife! — nastavi Kinez.

Adams sjedne za slobodan stol i osjeti silnu glad. Poslužio ga je sam Fu Chang. Donio je pred njega rižu, mesne okruglice, umak i druga ukusna jela. Lokal se polako praznio, a Kinezovo lice je postajalo sve zabrinutije. Njegov brat i sin odjednom su se povukli u stranu, a Fu Chang je stao kod ulaza u kuhinju.

U lokal je ušao neki čovjek, ogledao se i kad je ugledao šerifa, viknuo je:

— Hej, šerife! Concho Latimer vam poručuje da izadete! Sat vremena je već odavno istekao. Ako ne izadete Concho će doći ovamo!

Adams popije gutljaj rižine rakije i kimne.

— Dolazim! — odgovori, a čovjek se okrene i izade.

— Hvala vam, šerife što se ne želite boriti u mom lokalu — reče Fu Chang.

— Ako vam nije pravo, neću više zalaziti ovamo — mirno će Adams.

— Ni govora! Bit će mi drago da vas ponovo poslužim, šerife — usprotivi se Kinez.

Adams dohvati svoju sačmaricu i izade.

S druge strane ceste stajao je Concho Latimer. Čim je ugledao Adamsa, krenuo je naprijed. Nije imao samo revolver. Veliki revolveraš očito je odlučio da ništa ne prepusti slučaju, i premda je bio neopisivo ponosan na svoju brzinu gađanja revolverom, bolje se naoružao.

Quarryng Bull nije dobro obavio svoj posao i budući da Adams nije bio izubijan, Con-

cho nije htio riskirati. To je vjerojatno bio razlog što je ponio novu kratku vinčesterku. Njezin domet je bio veći od dometa sačmarice.

Concho nije čekao. Nije prešao više od nekoliko koraka i već je zastao, podigao pušku i zapucao.

* * *

Kirby Adams je čuo kako je metak prozujao pokraj njega. Požurio je naprijed, jer mu drugo nije preostalo. Morao se što prije približiti napadaču ako mu se htio suprotstaviti. Dok je trčao naprijed, jedina mu je nada bila da Concho puškom ne rukuje tako dobro kao revolverom. Drugi metak razderao je Adamsovu odjeću u visini rebra. Šerif je i dalje trčao neprestano mijenjajući smjer i tako se približio napadaču. Kad je Concho treći put zapucao, Adams je istodobno ispalio iz sačmarice. Vidio je kako je sačma pogodinla Concha, doduše ne opasno, ali je možda ipak stoga četvrti metak promašio Adamsa.

Concho prokune gledajući šerifa kako i dalje poskakujući amo-tamo juri prema njemu. Bijesno odbaci pušku da bi potegao revolver i pojuri šerifu u susret.

I Adams je odbacio sačmaricu i potegao revolver. Kao da su se dogovorili, istodobno su zastali i zapucali. Concho je zateturio i pao. Ležeći, stenjao je i nešto vikao. Šerif je uto iz obližnje ulice začuo pucanj iz revolvera i istodobno iz puške. Ljudi su istrčali iz kuća i odjednom je ulica bila puna radoznalaca.

Iz sporedne ulice pojavio se čovjek s puškom ispod pazuha i revolverom u ruci. To je bio Ollie Jackson. Prilazio je Adamsu, visok, mršav, svjetlokos, blistavih plavih očiju. Stigavši do Adamsa, bacio je pušku na zemlju i kimnuo prijatelju.

— To je puška Billa Dalea — reče Jackson. — Htio je pomoći svom dragom prijatelju Conchu. Kad sam ušao u ulicu, vidio sam kako te drži na nišanu. Očito je ovdje običaj da na tebe pucaju iz zasjede. ... Sve mi se čini da tvoja zamisao da održiš redu u ovom divljem gradu nije baš najbolja. Obrisao je rukom čelo i pogledao Concha koji je ležao na tlu. — Sjedio sam još u kadi kad sam slučajno čuo da opet šetaš ovim ulicama, sa zviždom na prsima, u namjeri da održiš red. Upravo sam pomislio kako si lud, kad sam čuo da te Concho Latimer namjerava istjerati iz grada. Brzo sam se obukao, da ne bih zakasnio. Napusti sve, Kirby, i kreni sa mnom u planine! Čovjek tamo može uzgajati divne konje, prekrasna goveda i...

Zastao je, svjestan da nije baš najpovoljniji trenutak za takve riječi.

— Moram ti zahvaliti — nasmiješi se Adams i pri tome mu je bilo jasno da je samo malo nedostajalo da izgubi život.

Bill Dale ga je, znači, htio ubiti iz zasjede.

— Šerife, imate li kakve naredbe za dvanaestak odlučnih momaka? — upita graditelj mostova. Upravo su stigli i prišli mu. — Imate li kakve naredbe? — ponovi čovjek. — Ako želite, mogu ubrzo okupiti još više ljudi.

Adams je promatrao Concha Latimera. Sagnuo se i pregledao ga. Revolverašu više nije bilo pomoći.

– Bill Dale je mrtav – promrmlja Jackson. – Nisam imao vremena birati kamo da ga gadam.

Adams je bio ogorčen. Pitao se čemu je sve to trebalo.

– Obojicu mrtvih donesite za mnom – zapovjedi ljudima kraj sebe. – Ollie, nisam te molio da mi pomogneš – mirno reče, okrenuvši se Jacksonu.

Oči svjetlokosog Teksašanina suziše se u tanke crte.

– Nemoj samo biti ponosan, prijatelju – nasmiješi se Jackson. – Nemaš baš mnogo načina da se izvučeš iz svega ovoga i mislim da nisi u prilici da odbijaš pomoć starog prijatelja.

Adams ga je nijemo pogledao i ugrizao se za usnu. Zatim se okrenuo i pošao a Ollie Jackson je krenuo za njim.

Neki ljudi nosili su za njima mrtve a radoznalci su se gurali da što bolje vide kamo se to šerif uputio.

Adams je zastao pred salonom »Rajska ptica«, ušao i bez oklijevanja se uputio prema uredu Abea Mervilea. No prije nego što je stigao do uredskih vrata, Marvile je izašao i začuđeno zastao ugledavši šerifa. I Adams je zastao. Stajali su nekoliko trenutaka odmjeravajući jedan drugoga. Iz Adamsova pogleda izbijali su ogorčenje, bijes i osuda, a oštri pogled Abea Mervilea odražavao je hladni prezir i mržnju.

– Bio je to privatni obračun Concha Latimera, šerife – reče Mervile mirno. – Nisam ga mogao spriječiti da vas napad-

ne niti sam njegova prijatelja Billa Dalea mogao odvratiti od njegove namjere.

– Znam – prekine ga hladno Adams. – Došao sam samo da vam vratim vašu dvojicu revolveraša. Ne tražim nikakvo objašnjenje. Dragi moj, ne mogu vam ja ništa dokazati, ništa čime bih mogao uvjeriti suca i porotu, ali znam, a to je najvažnije, da ste za sve ovo vi krivi – doda prezirno Adams. – Krivi ste što su ova dvojica mrtva, što sam bio prisiljen da ih u obrani ubijem. Stoga ću vas jednog dana istjerati iz ovoga grada!

– U redu – s hladnim smješkom na usnama odgovori Mervile – ali sve je to bila njihova zamisao i nisam ih mogao spriječiti da pokušaju ubiti čovjeka kojega su smatrali neprijateljem. Budući da su bili moji namještenici, pobrinut ću se za njihov pogreb. Po njihovu mišljenju ste bili umišljena veličina i to im je smetalo, ali oni su bili moji ljudi i moram se za njih pobrinuti.

– Mervile, smatrate li i vi da sam umišljena veličina? – upita ga Adam a oko usana mu zaigra hladan, preziran smijeh.

Mervile se zacrvni i široko lice mu se gotovo ukoči od bijesa. Adams ga je uhvatio u zanku i bio je prisiljen da kaže svoje mišljenje.

– Ne – tiho će Mervile, teško dišući.

Adams mu okrene leđa i uputi se prema izlazu, ali tu zastane i okrene se.

– Da, upravo sam se prisjetio, Mervile, da su u jednom od

vaših saluna vaši ljudi uskratili nekolicini radnika piće samo zato što su sa mnom ljubazno razgovarali. Upravitelj toga saluna održao im je neki čudan govor. Obavještavam vas da je taj salun zatvoren i da mora napustiti grad. Ako po podne još bude na istom mjestu, bit ću prisiljen narediti da se sruši. Jeste li me razumjeli?

Abe Mervile uzdahne i kimne. Adams izade a Jackson za njim. I dalje ih je pratila gomila ljudi. Bili su tu i radnici mostogradnje.

— Hvala vam, momci! — obrati im se Adams.

Nasmiješili su se i otišli, a Adams i Jackson su bez riječi krenuli dalje da završe obilazak grada.

Stigavši do saluna koji je Adams zatvorio, vidjeli su kraj njega troja koja na koja su ljudi slagali montažne dijelove lokala.

Dvojica prijatelja nastaviše obilazak. Posvuda kamo su zašli Adams je osjećao da ga ljudi poštuju.

* * *

Ušli su u šerifov ured. Adams je sjeo za pisači stol a Jackson se smjestio na poljskom krevetu u kutu prostorije.

— Sve što će neki čovjek učiniti određeno je već prvog dana njegova života — zamišljeno će Jackson promatrajući prijatelja.

— Ne postoji zapravo sudbina, ali postoji čovjekova ličnost koja je stvara.

Smotao je cigaretu, dobacio kesu duhana Adamsu, ustao i prišao vratima.

— Hvala ti na pomoći, Ollie! — reče Adams. — Želim ti sreću

i nadam se da ćeš uspjeti podići ranč o kojem sanjaš.

Ollie Jackson se nasmiješi. Otvorio je vrata, bacio opušak na cestu i odlučno rekao:

— Šerife dobio si zamjenika. Idem glavnom inženjeru Union Pacifica. Znam za generala Dodgea, a i ja njemu nisam nepoznat. Znaš li što ću reći generalu i braći Casement? — Odmahnuo je rukom u namjeri da spriječi Adamsa da mu upadne u riječ. Sam je odgovorio na svoje pitanje: — Objasniti ću tim ljudima da ti je potreban zaštitnik, netko tko će ti uvijek stajati za leđima i paziti da ti se netko ne približi s te strane. Mogao bih se s tobom kladiti da će me upisati na svoj platni spisak.

Otišao je i ne pričekavši da čuje Adamsovo mišljenje, a ovaj je ostao za pisačim stolom, sretan što u tolikoj nevolji ima barem dobra i iskrena prijatelja.

VI

Pala je večer. U osvijetljeni divlji grad ulazile su kolone umornih radnika željnih zabave i odmora. Posvuda je bilo bučno. Tri do četiri tisuće ljudi guralo se u lokalima.

Adams se uputio u obilazak. U lijevoj ruci je nosio sačmaricu. Visok, mršav, miran, polako je prolazio ulicama. Na prsima mu je sjala šerifska zvijezda. Ljudi su ga prepoznavali i pozdravljali.

— Hej, Kirby! Jesi li to ti? — poviče neki čovjek.

— Znači, vratio si se! — nasmije se drugi.

— Mogli bismo nešto popiti! — predloži treći.

Posvuda su mu se ljudi obraćali. Uvidao je da znaju da nije

Iako održavati mir u tom divljem, neobuzdanom gradu. Znali su i to da će on paziti da ih ne opljačkaju i ne oduzmu im u nepoštenoj igri sve što imaju. Svima je bilo poznato da je Adams svakog varalicu na kartama istjerao iz grada i da je uvijek nalazio način da u gradu održi mir.

Osim sitnica Adams te noći nije imao posla. U igračnicama nitko nije varao, pijane nitko nije pljačkao, nije bilo svađa i tučnjava. A baš je to bilo sumnjivo, jer takvo zatišje ne može slutiti na dobro. Toga je Kirby Adams bio svjestan.

Ušao je u kineski restoran i naručio čaj. Fu Chang ga je ponovo sam poslužio.

— Kod Abea Mervilea je veliki zasjedanje — tiho će Kinez. — Veliki razbojnici su u gradu. Pazite, šerife!

Ponovo je stari Kinez želio pomoći Adamsu i ovaj je to znao cijeniti. Popio je čaj, platio i izašao. Kod ulaza je stajao Ollie Jackson. Pogledali su se i sami njihovi pogledi su dovoljno govorili. Dobri prijatelji, kakvi su bili Adams i Jackson, nisu morali govoriti, pogledom su jedno drugom mogli reći sve što žele.

— Šerife, ovaj grad je noćas miran kao najljepši proljetni dan — nasmiješi se Jackson. — Nemoj da te to zavara, prijatelju! U grad su ujahali neki čudni momci. Vidio sam ih kako dolaze, ali su zatim nestali.

— Da, kod Mervilea je sastanak — reče Adams.

* * *

Sastanak se održavao u privatnim prostorijama saluna

»Rajska ptica«. Trojica ljudi tiho su se razgovarala.

— Ovaj grad nam je potreban — upravo je govorio ćelavi čovjek crvena lica. — Ovdje imamo mnogo mogućnosti. Igra koju igramo jasna je i jednostavna. Nastupamo u trenutku kad željeznička pruga stigne do mosta preko ponora Medicine Bow. Tada stupamo u akciju! Moramo zadržati Union Pacific! Do Salt Lakea imaju devetsto kilometara. Budući da radnici Union Pacifica u prosjeku svaki dan nepreduju četiri i pol kilometra, potrebno im je oko dvjesto dana. Moramo ih zadržati, omesti, poduzeti bilo što da spriječe napredovanje. Central je već napustio Kaliforniju i sad grane kroz dolinu Humboldt River prema zapadu. Zadržat će ih nekoliko planinskih lanaca, ali ni njima nije potrebno više od oko dvjesto dana do Salt Lakea. Svaki dobiveni dan znači nekoliko kilometara nepredovanja. Svaki za Union Pacific izgubljeni dan znači za Central dobitak od nekoliko kilometara i mogućnost da prije stigne do Salt Lakea. Pruga Union Pacifica zastat će negdje u pustinji bez logičnog završetka i ovisit će o Centralu, koji će njihovu prugu povezati s oceanom. Prisilit ćemo Union Pacific da prihvati naše uvjete ili će propasti akcije svih onih koji su svoj imetak uložili u gradnju pruge Union Pacifica. Spremni smo da tračnice Union Pacifica postavimo uz našu prugu sve do Laramieja, Cheyennea, sve do Julesburga i čak Omahe. Vlada će nam za svaki kilometar postavljene pruge morati platiti dodatke zato što smo utjecajni, što imamo

prijatelje i... – Zastao je, jer su se otvorila vrata i u prostoriju je ušla Lily Bangtry. Začudeno ju je pogledao, ustao i prišao joj. – Ljepota je uvijek dobrodošla – uz smiješak će čovjek. – Već sam čuo o vama. Priča se da ste slavuj Union Pacifica. Čuo sam o vama štošta lijepo, zaista.

Upitno je pogledao Abea Mervilea i ovaj ga je, ne prikrijući zlovolju, predstavio.

– Ovo je Dwight Belmet – nevoljko će Mervile. – Gospodica Bangtry – doda – moja je zaručnica, Belmete.

Smiješak na Belmetovu licu bilo je teško protumačiti, ali bilo je sigurno da mu je svejedno to što je Lily Bangtry Mervileova zaručnica. Treći čovjek u prostoriji se nakašljao, kako bi na sebe svratio pažnju.

– Ovo je Fess Aberdeen – promrmlja Mervile.

Aberdeen istupi i nakloni se. Bezbojnim očima ozbiljno je promatrao ženu, držeći u rukama šešir. Ruke su mu bile duge i koščate. Lily Bangtry pomisli da je on zasigurno revolveraš i kimne u znak pozdrava.

– Ako imaš posla, Abe – obrati se Mervileu – htjela bih biti prisutna, jer želim da te kao tvoja buduća žena u svemu savjetujem. Moraš se naučiti da bez mene ne možeš donositi nikakve odluke doda šaleći se – pogledala je zatim Belmeta i obratila mu se: – I ja sam o vama štošta čula...

– Nadam se samo najbolje – nasmiješi se Belmet. – Bilo kako bilo, ipak bih rado prisustvovala vašem razgovoru – odlučno će Lily. – Znam da ste došli ovamo da biste Union Pacificu zagorčili život. Nije ovo

prvi put da zastupate interese bogataša koji radije ostaju u pozadini, ali i vlastite interese. Sve što radite uvijek je prilično oštro i bezosjećajno, ali ipak...

– Da, mogu biti vrlo okrutan – prekine je Belmet. – Ne zastupam, kao što ste i sami rekli, samo svoje interese već prije svega interese velike grupe ljudi koji daju prednost Centralu i žele uništiti Union Pacific. Ja...

Zastao je usred rečenice. Vrata su se otvorila i u prostoriju je ušao Kirby Adams.

Uz kletvu Abe Mervile skoči sa stolca.

– Adamse, ovo je prešlo svačku granicu!

Što vi sebi zapravo umišljate? Kako se usuđujete bez najave ući u moje privatne prostorije? Van! Nestanite! Izlazite, drznice!

Zaobišao je stol i bijesno prilazeći Adamsu, izgledao je kao da je spreman na sve. Da nije bilo Dwighta Belmeta, možda bi izbila neizbježna borba koja se već tako često naslućivala, no uvijek je zbog nečega bila izbjegnuta. Ali Belmet je očito shvatio da je Adams i došao da bi izazvao Mervilea i naveo ga na neku nesmotrenost.

– Nemojte se svaditi sa zakonom, Mervile! Ostanite mirni! – reče Belmet tako odlučnim glasom da se Mervile svladao.

Teško je disao i polako se odmaknuo od Adamsa.

– Adamse, neprestano me izazivate – već malo mirnije reče Mervile. – Otkako smo napustili Julesburg, prisiljavate da se svladavam. No upozora-

vam vas da ćete mi za sve to skupo platiti.

Potpuno se smirio i ušutio.

— Otkako smo napustili Julesburg, Mervile, vi mene ne prestanto pokušavate ubiti — mirno će Adams. — Plaćate ljudima da na mene pucaju iz zasede ili da me izazovu na borbu. Zašto vas onda čudi što vas pokušavam izazvati i slomiti? Ako vam se nešto ne sviđa, obratite se sudu ili se potužite na mene upravi gradnje — pažljivo je pogledao Belmeta, a potom se okrenuo prema Aberdeenu i promotrio ga. — Uvijek me zanimaju ljudi s kojima se družite, Mervile — nastavi Adams. — Kako se zovete? — upita Belmeta. — I kako se zove ovaj čovjek naslonjen na zid?

Mislio je na Aberdeena koji ga je promatrao svojim bezizražajnim očima.

Aberdeen mirno otvori svoj preveliki jakn i prelazeći palcem preko prsluka, upita hladno i prezirno:

— Treba li da ovog šerifa naučim pameti?

— Nemojte se ljutiti, Aberdeene — nasmije se Belmet. — Zašto bismo se uzbuđivali zbog nepristojnog momka koji nepozvan ulazi u nečije privatne prostorije? Usprkos svemu mi poštujemo zakon, a ovaj čovjek pred nama nosi šerifsku zvijezdu. Zovem se Dwight Belmet — doda, odgovorivši time na Adamsovo pitanje. — A ovo je Fess Aberdeen. Želite li možda s nama popiti čašicu vina?

Tek je tada Adams pogledao Lily Bangtry. Sjedila je nepomično i sve mirno promatrala svojim velikim tamnim očima,

koje nisu odavale ni najmanji osjećaj.

— Nalazite se u lošem društvu — reče Adams obrativši joj se i izade.

— Moramo ovaj grad uzeti u svoje ruke — nakon zatišja reče Belmet. — Ne možemo dopustiti da ovakav šerif održava red u gradu koji je za nas toliko važan. Ovaj grad mora za nas biti polazna točka.

VII

Prošlo je nekoliko dana i željeznička pruga je sve više napredovala. Već su napustili preriju Laramieja i potražili najbolji put kojim bi prošli kroz prve brežuljke planina Medicine Bow. Radilo se neumorno i požrtvovno. Svake večeri je nekoliko tisuća radnika željnih zabave ulazilo u grad i svake noći je bilo nekoliko mrtvih. To čak ni Adams nije mogao spriječiti. Ali i uz prugu je bilo mrtvih i ranjenih.

Dvađeset šestog travnja gradom se proširila strašna vijest. Vlak koji je prevozio materijal iz Cheyennea iskliznuo je iz tračnica, jer su na strmoj uzvisini bile oštećene. Teško natovarena kola uzrokovala su veliku štetu i sigurno zadugo onemogućila promet.

Na mjestu na kojem radi najviše ljudi eksplodirale su dvije lokomotive, ali ne zbog previsokog tlaka u kotlovima, nego zato što je netko izdubio rupe u cjepanicama kojima ložaci pune peći lokomotive i te rupe napunio eksplozivom. Dogodile su se i druge nezgode, za koje se doznalo kasnije.

Kasno po podne 28. travnja stigao je Adamsu posjet. Izviđač Lee Fisher, u odijelu od srneće kože, pomalo nalik na Indijanca, koji je već duže vrijeme radio za Union Pacific, sjeo je, zahvalivši uzeo ponudenu cigaretu i ispričao Adamsu o čemu je riječ.

— Čuo sam da ponovo čvrsto držite grad u svojim rukama — rekao je izviđač. — Sve do grada slijedio sam nečiji trag, ali ispričat ću vam sve iz početka. Prije dva dana odletio je u zrak već gotovo dovršen most. Svim slučajno zatekao sam se u blizini toga gradilišta. Pažljivo sam razgledao tragove ljudi koji su uzrokovali nesreću. Zaključio sam da su četvorica. Ubrzo su se razdvojili, tako da sam bio prisiljen da odlučim kojega ću od njih slijediti. Uskoro sam shvatio da je razbojnik za kojim sam krenuo vrlo lukav i da se dobro snalazi. No usprkos tome nije mi uspio pobjeći. Kad se počelo daniti i nad zemlju se nadvila rana jutarnja magla, pronašao sam njegova konja i mislio da sam se domogao i njega. Bio sam naime, uvjeren, da sam pronašao mjesto na kojem je odlučio da se odmori i odspava. Ostavio sam svoga konja i odšuljao se dalje, kako bih pronašao mjesto na kojem je razbojnik legao na počinak. Odjednom sam ugledao sedlo i vidio ga kako leži prekriven pokrivačem, ali prevario sam se. To nije bio on, već samo granje prekriveno pokrivačem, i to tako vješto da nitko ne bi mogao posumnjati da nije riječ o čovjeku koji mirno spava. U trenutku kad sam skočio na njega, odnosno na granje prekriveno pokri-

vačem — nasmiješi se Fisher — čuo sam ga kako odlazi na mom konju. Požurio sam na trag i htio ga slijediti na njegovu konju, ali sam na žalost ustanovio da taj konj hrama. Razbojnik je očito shvatio da sam mu za petama i kad mu je konj počeo hramati, odlučio je da se domogne moje životinje i nestane.

Izviđač je i potegnuo nekoliko dimova. Adams ga je pažljivo slušao.

— Trčao sam za njim slijedeći trag — nastavio je izviđač — i onda sam imao sreće. Naišao sam na lovce na bizone. Predvodio ih je Buffalo Bill. Tog prijepodneva ubili su nekoliko desetaka tih jadnih životinja. Lice Buffala Billa bilo je crno od baruta. Ljudi su upravo derali kože i... — zastao je i stresao glavom. Kao svaki pravi prerijski lovac prezirao je ubijanje bizona. — Bilo kako bilo, dobio sam konja — nastavio je. — Prilično brzo sam se približio razbojniku. Radovao sam se što jaše mog konja, jer njegov mi je trag dobro poznat. Skrenuli smo prema jugu, a onda smo stigli do ceste i željezničkog nasipa. Tu se trag izgubio među mnoštvom drugih tragova, ali kako sam rekao, dobro poznajem trag svog konja i tako sam ga ipak pronašao. Ubrzo sam ga ponovo slijedio i ispred ovoga grada sam ga ugledao pred sobom. Bio je u jaknu od teleće kože, sa crnim šeširom na glavi. Stopalo mu je ovako veliko — reče i posegne za štapićem. Nagnuo se naprijed, dohvatio komad papira, umočio Adamsovo pero u crnilo i nacrtao obrise dvaju potplata prema

mjerama urezanim u štapić. — Čavli u potplatima zakucani su ovim redom — doda i završi crtež. — Osim toga izgubio je ovo — položi na crtež mali metalni ukras. — Bio je u kožnatim čizmama.

Adams je promatrao mesin-gani ukras u obliku prstena, kakav se često vidi na kožnatim kaubojskim čizmama.

— Konja sam privezao pred nekom trgovinom — nastavi Fisher. — Dovoljno sam brzo stigao da bih vidio kako je ušao u salun »Rajska ptica«. Ne bih ovdje želio učiniti ništa bez vašeg pristanka, šerife. Ovo je vaš grad i ovdje ste vi šerif. Stoga sam došao k vama, ali tog razbojnika moramo uhapsiti. Možda ćemo od njega saznati tko su ona preostala tri momka, jer je prilikom eksplozije nekoliko ljudi poginulo a mnogo ih je i ranjeno. Most je otišao u zrak u trenutku kad je dnevna smjena za svitanja željela prijeći na drugu stranu, kako bi tamo postavila tračnice. Ljudi koji su razorili most veliki su podlaci. Kad sam odlazio, već se znalo da su dva radnika mrtva, a tko zna neće li ih biti i više. Osim toga tamo će na nekoliko dana biti obustavljen rad.

— Dobro je što ste došli k meni — reče Adams. — Ovdje sam, kako i sami kažete, ja šerif i uvjeravam vas da ću tog nitkova izvesti iz saluna — okrenuo je glavu i pogledao u kut u kojem je Jackson ležao na poljskom krevetu i uzdahnuvši zijevnuo. — Jesi li sve čuo, Ollie? — upita Adams.

Svjetlokosi Teksašanin je sjeo, protegnuo se, u znak po-

zdrava kimnuo izviđaču i rekao:

— To je znači razlog zbog kojeg Abe Mervile i njegovi ljudi žele kontrolu nad gradom. Grad im treba da njihovi ljudi mogu po obavljenju zadatku neopaženo nestati — ustao je i opasao se. — Kako namjeravaš postupiti, Kirby? — upita kad je bio spreman.

— I ja ću s vama — mirno će Fisher.

— U redu — zaključí Adams. — Salun »Rajska ptica« ima tri ulaza. Lee, vi ćete ući na glavni ulaz, ja ću otići na sporedni, a Ollie će se uputiti prema ulazu sa strane. Izadimo odavde na stražnja vrata, jer tko zna ne nadgledaju li već ovu zgradu.

* * *

»Čovjek u jaknu od teleće kože stajao je pri kraju dugačkog šanka i pio već drugi viski. Kad je zatražio da mu barman treći put napuni čašu, ovaj odmahne glavom.

— Nemoj tako brzo, Jorge. Čuo sam da je maloprije izviđač Lee Fisher, koji radi za željezničku kompaniju, ujahao u grad. Pažljivo je pogledao konja kojim si ti dojahao i potom se uputio šerifu. Je li te Fisher vidio i možda prepoznao?

— Ne vjerujem — promrmlja Jorge. — Daj mi još jedan viski.

— Ne — odlučno će barman.

— Zapovjedeno mi je da ti ne smijem dati više ni kapi. Ne smiješ se napiti. Rečeno ti je da odeš u restoran, jedeš i zatim u hotelu »Union« iznajmiš sobu. Treba da se dobro naspavaš. Sasvim si iscrpljen i vidi se da si zaplašen.

To rekavši, barman pogleda prema glavnom ulazu, kroz koji je upravo ušao Lee Fisher.

Bio je poznat u gradu i tako su ga odmah prepoznali.

— Pripazi, Jorge! Dolazi Lee Fisher — reče tiho barman. — Ne brini se, naši te momci ovdje štite.

Odmaknuo se, kako bi poslužio druge ljude.

Jorge pogleda u ogledalo i ugleda Fishera. Ovaj je pristupio šanku i stao blizu Jorgea, koji je nervozno gledao u svoju praznu čašu i povikao:

— Hajde natoči mi viski!

Barman mu pride i bez riječi napuni čašu.

— Meni čašu porta — naruči Fisher, gledajući u ogledalo, gdje mu se pogled sastao s Jorgeovim.

Jorge je popio viski i kad je opet pogledao u ogledalo, vidio je da ga Fisher i dalje netremice promatra. Budući da ništa nije jeo, alkohol je učinio svoje.

— Hej, vi! Zašto neprestano buljite u mene? Želite li nešto od mene?

Fisherovo lice ostalo je bezizražajno. Jedino su mu oči izražavale odlučnost.

Ljudi u salunu vidjeli su nešto što Jorge nije mogao vidjeti. Kroz stražnji ulaz u salun je ušao šerif Adams a kroz pokrajna vrata Jackson sa znakom šerifova zamjenika na prsima. Jorge ih nije mogao vidjeti jer je gledao u Fishera. No kao da je osjećao da mu prijeti opasnost, brzo je okrenuo glavu i ugledao Adamsa.

— Ja želim nešto od vas! — poviče Adams, koji je čuo Jorgeovo pitanje upućeno Fisheru.

— Donosim vam nešto što ste izgubili! — doda šerif i baci pred Jorgea mesingani ukras. — Da vidim vaše čizme! Sjednite na pod i izujte čizme! Želim ih vidjeti! Hajde!

Jorge je začuđeno gledao u šerifa i potom još začuđenije u metalni ukras koji je ležao na podu. Na nogama su mu bile kožnate čizme i gosti koji su sjedili ili stajali u blizini mogli su vidjeti da su uljepšane istim ukrasima kao što je onaj na podu i da jedan takav ukras nedostaje.

U salunu je vladala tišina. Oni koji nisu željeli biti upleteni povukli su se u stranu. Trojica koja su posluživala goste mirno su stajala za šankom a oni koji su se brinuli o redu u salunu čekali su da im netko zapovjedi što da učine. I tri revolveraša koja su sjedila za jednim stolom još su bila neodlučna.

Ali ta neodlučnost trajala je samo nekoliko sekunda. Ubrzo je nastao pakao.

Jorge brzo i sigurno potegne revolver i odskočivši u stranu, odmakne se od Adamsa. Bio je brz i okretan. Dugo je živio u tom dijelu zemlje i navikao je na reagiranja u djeliću sekunde. U trenutku kada je htio pucati u Adamsa metak mu je pogodio ruku u kojoj je držao revolver. Oružje mu je ispalo iz ruke, ali nije se predao. Uz povik je skočio, držeći u lijevici dugački nož koji je izvukao iz rukava košulje. Adams je namjerio skočiti na njega i udariti ga revolverom da ga onesvijesti, ali uto se začuo pucanj i čovjek

u kožnatom jaknu je zastao i pao na tlo.

Adams se okrenuo da vidi tko je to tako nesmotreno pucao, ali metak nije bio ispaljen ni iz Jacksonove ni iz Fisherove revolverске cijevi.

Čovjek koji je pucao upravo je izašao iz privatne prostorije Abea Mervilea. Krenuo je prema Adamsu i dalje držeći u ruci revolver iz čije se cijevi još pušilo. To je bio Fess Aberdeen. Iza njega su stajali Mervile i Belmet. Pušili su cigare.

— Aberdeene, tko vam je rekao da šerifu spasite život? — upita Mervile i svima je bio jasan hladni prezir u njegovu glasu. Želio se narugati šerifu, to je bilo očito. — Kako bi bilo da zahvalite, šerife? — nastavi Mervile.

— Što je skrivio ovaj momak? — mirno će Belmet, izvadiвши cigaru iz usta, ali je odmah potom vratio među debele usne.

Širom je otvorio jakn i palce gurnuo u džepove prsluka. Gledao je šerifa hladnim, proračunatim pogledom.

U salunu su svi šutjeli, zatečeni brzinom kojom se sve dogodilo.

Adams se sagnuo do mrtvaca kojega je barman nazvao Jorge. Ponovo je bio ljut i ogorčen svime što se oko njega događalo.

I sam je bio prisiljen da puca, no ipak je imao vremena da nacilja Jorgeovu ruku i da ga ne rani smrtno. Nije ga želio pošteđeti smrti samo zato što nije volio ubijati već i zato što mu je taj čovjek mogao štošta važno reći u vezi s eksplozijom na mostu.

Fess Aberdeen je proračuna-

no i hladno ubio čovjeka koji je njemu, Adamsu, mogao biti i te kako važan.

Adams je u ruci i dalje držao revolver.

— Ovaj salun je zatvoren — mirno reče. — Mervile, zapovijedite da se odmah premjesti bilo kamo, samo ne na područje koje pripada Union Pacificu.

— To ne možete učiniti — polako će Mervile. — Odakle vam pravo da učinite takvo što? Ovdje vam je upravo spašen život, a vi...

— Prije više od tjedan dana upozorio sam vas da se ni u jednom salunu, igračnici ili bilo kojem drugom lokalu više ne smije nositi oružje. — prekine ga Adams. — Niste me poslušali, Mervile, i niste se potrudili da se ovdje poštuju moje naredbe. Da ovaj čovjek nije bio naoružan, ne bi me mogao napasti niti bi sada bio mrtav. Nigdje u salunu ne vidim natpis na kojem bi pisalo da se oružje mora ostaviti kod barmana. Zatvaram ovaj salun, Mervile, bilo to vama pravo ili ne bilo.

Abe Mervile pojuri prema Adamsu. Nije se više mogao svladati. Ogorčenje, bijes i mržnja bili su jači od razuma, ali Belmet mu je podmetnuo nogu i Mervile je pao na tlo. Kad je ustao, već se uspio svladati, samo se još tresao cijelim tijelom.

— Pravnim putem će mi Union Pacific vratiti svaki dolar koji sam ovdje zbog vas izgubio — prošaptao je, a usne su mu od uzbuđenja bile sivoplave.

Belmet i on su otišli u pokrajnu prostoriju, iz koje su malo-prije izašli. Jedino je Aberdeen

ostao. U njegovoj blizini stajala su trojica revolveraša. Jackson je bio malo dalje od njih.

— Čuli ste da se ovdje ne smije nositi oružje — reče Jackson.

— Posvuda na ulicama nalaze se ploče na kojima piše da se u lokale može ući jedino nenoružan. Dakle, prijatelji, dajte mi svoje oružje!

Oklijevali su i u nedoumici pogledali Aberdeena. Ovaj se nasmiješio a svijetle oči mu se skupiše u tanke crte. U ruci je i dalje držao revolver.

— Vrijedi li to što kaže vaš pomoćnik i za mene, šerife? — upita Aberdeen.

— Jasno vam je, Aberdeene, da mi vaša pomoć nije bila potrebna — odvrati Adams. — Ali priznajem da bi vam gotovo svaka porota povjerovala da ste pucali samo zato što ste smatrali da sam u opasnosti. Međutim ubili ste svjedoka koji nam je mogao štošta važno reći o eksploziji i ljudima koji su njemu i njegovim ortacima naredili da most dignu u zrak.

Kleknuo je do mrtvog, pretražio ga i izvadio iz njegova džepa tešku kesicu. Otvorio ju je i ugledao novac.

— Deset potpuno novih komada od dvadeset dolara — zamišljeno će Adams. — Pitat ću čovjeka na pošti je li došla pošiljka s novim kovanicama. A sada mi, Aberdeene, dajte svoj revolver! Hapsim vas zbog nedopuštenog nošenja oružja.

Uperio je revolver u Aberdeena i hinio da ne vidi da je ovaj svoj revolver, spreman da odmah zapuca, uperio u njega.

Nekoliko sekunda oteglo se kao vječnost i svima je bilo jasno da će biti borbe. Šerif nije

uzmaknuo a Aberdeenov smijeh se sledio.

— Sada će pucati. Ubit će jedan drugoga... — tiho reče netko od ljudi sa strane.

Sve je zatim utihnulo, nije se čuo ni šum.

— Zaista želite pokušati da mi se suprotstavite, Kirby? — gotovo začuđeno će Aberdeen.

— Nije moguće da želite okušati sreću? Ili se možda samo pretvarate? Možda želite iskušati tko od nas dvojice ima bolje živce? Prekinite tu igru ili nastavite, ali nemojte čekati, šerife!

Kirby Adams kimne.

— Nastavljam, Aberdeene — mirno reče i krene prema njemu. Pružio je lijevu ruku a u desnoj je i dalje držao uperen revolver. Motrio je protivnika i nije mu bilo lako, ali znao je da ni Aberdeenu nije lakše. Obojica su imala istu priliku da pobijede ili izgube.

— Neću vam dati revolver, šerife! — odlučno će Aberdeen.

— Ako mi pridete još samo korak, pucat ću! Nestanite! Okrenite se i izađite iz saluna! Ako ne odete sami, netko će vas poslije iznijeti.

Kako bi bilo lako okrenuti se i nestati. Union Pacific pronašao bi možda nekoga drugog tko bi se pokušao suprotstaviti tom nasilju i život bi tekao dalje. On, Adams, konačno bi mogao podići svoj ranč i tko zna ne bi li postojao put da se ponovo približi Belle Roberts. Jackson bi pošao s njim i...

— U redu, Aberdeene! — čuo je Adams sam sebe kako govori i osjetio kako je zakoračio naprijed.

Salunom odjekne pucanj, ali ne iz Aberdeenova revolvera.

Metak koji je pogodio Adamsa bio je ispaljen iz puške.

Adams je pao, pred očima mu se zacrnjelo i više nije znao što se događa oko njega. Osjetio je samo kako je tijelom udario o pod i kako mu u prsima gori od bola.

Tonući u nesvijest, pomislio je da je to smrt, kraj svih njegovih nastojanja da uvede red i mir u divlji grad.

VIII

Kad se nakon dvadeset četiri sata Adams osvijestio, shvatio je da se nalazi u kolima Belle Roberts i da leži u njezinu krevetu. Cijela lijeva strana tijela bila mu je gotovo oduzeta od bola. Rukom je prešao preko tijela i zaključio da mu je metak slomio rebro i uzrokovao bolnu ranu. Druga rana bila je iznad uha. Stoga ga je i boljela glava. Pretpostavljao je da je tu ranu uzrokovao metak iz Aberdeenova revolvera.

Belle je ušla u prostoriju i donijela tanjur juhe.

— Hranit ću te — nasmiješila se djevojka.

Idućih desetak minuta Adams je šutke jeo i kad je pojeo juhu, ležao je okupan u znoju i pokušavao svladati slabost. S ogorčenjem je zaključio da mu je i samo otvaranje usta veoma naporno. Zatvorio je oči. Belle mu je obrisala znoj s lica.

— Što se dogodilo, Belle? Pričaj! — reče Adams.

Mirno je sjedila na rubu kreveta. Mogao je vidjeti njezin profil dok je licem bila okrenuta prema prozoru i gledala zalazeće sunce koje je već napol nestalo za planinama. Rumenilo je svojim sjajem okupalo sva-

ku, i najmanju stvar u kolima i učinilo djevojčino lice još ljepšim i milijim, ako je to uopće bilo moguće.

— Od očevidaca sam čula sve pojedinosti — počeo Belle. — Bilo je ružno i opasno. Netko je stajao na pozornici iza zastora i pucao u tebe iz puške kad si ponovo zakoračio prema Aberdeenu. Kad si bio pogoden, pucao si u Aberdeena, ali i on je pucao u tebe. Teško si ga ranio. Ostao je živ, ali je u teškom stanju. Potom je izbio pakao — nastavi Belle, prešavši rukom preko kose. — Izviđač Lee Fisher borio se protiv trojice što rade za šankom. Odjednom su izvukli ispod šanka sačmarice i počeli pucati. Ollie Jackson se morao suprotstaviti trojici revolveraša koji...

— Znam — prekine je Adams.

— Bili su u velikoj brojčanoj nadmoći. Ali što sam mogao učiniti? Nisam se smio predati.

— I što imaš od toga? — ogorčeno reče djevojka, a potom nastavi pričati što se dalje dogodilo. — Fisher je mrtav. Ubili su ga sačmom. Jackson je zadobio mnogo sitnih rana i nije u životnoj opasnosti. Pratila ga je neopisiva sreća. I njega bi ubili da niste dobili pomoć. Jedan od ljudi koji su izašli iz saluna želeći izbjeći gužvu pozvao vam je pomoć. Govorila sam s njim. Zove se Calhoun Callahan. Rekao mi je da je s tobom jednom...

— Poznajem ga — reče Adams. — Poklonio sam mu jednom vrećicu duhana. Dobar je to momak.

— Dakle on je potražio pomoć — nastavi Belle. — Imao je sreću, a i vi, dakako... Mike McNamara upravo je ulazio u

grad sa svojim radnicima. Sve tračnice koje su imali na raspolaganju postavili su i budući da im je ponestalo materijala, prijevremeno su završili posao i vratili se u grad. Callahan ih je susreo na ulici i rekao im da si ponovo u neprilici. Namjerio se na prave momke. McNamara i njegovi jaki Iraci odmah su požurili prema salunu. Iznutra se čula pucnjava i netko tko je upravo izjurio iz lokala povikao je da si ti mrtav, da je netko iza zastora u tebe pucao i smrtonosno te pogodio. Izbio je još veći pakao. Salun su gotovo sraznili sa zemljom. Došli su u pravi trenutak da spase Jacksona, koji je ležao iza srušenog stola. Pronašli su te i najprije pomislili da si zaista mrtav, ali onda su opazili da dišeš, da si teško ranjen i onesviješten, ali ne mrtav. Odnijeli su te liječniku, no ja sam rekla da želim da te prenešu ovamo.

Zašutjela je i pogledala ga.

— Zašto? — upitao je.

— Kad si prvi put bio ranjen, bila sam odviše ponosna da bih se na taj način borila za tebe i dopustila sam da se oporavljaš na prijateljevu ranču, ali ovaj put želim da ozdraviš ovdje.

Ovaj put ti ni Lily Bangtry nije htjela pomoći. Kad su te nosili pokraj kazališta, izašla je, pogledala te i ponovo ušla. Ovaj put ti nije željela poviti rane. Bez sumnje je znala što se događa u salunu njezina zaručnika. Više joj ništa nisi dužan, Kirby. Borit ću se za tebe, da postignem ono što već dugo želim.

Ustala je i uzela tanjur. Izašla je a Adams je razmišljao. Ostavila ga je samog, iako ju je želio još štošta pitati.

Ubrzo je iscrpljen zaspao.

* * *

— Uprava željeznice naredila je svim vlasnicima saluna i lokala za zabavu da smjesta napuste njihovo područje — rekla je Adamsu drugog dana Belle.

— Najprije, dakako, nisu htjeli otići, ali kad su čuli da će Jack Casement poslati konjički odred iz utvrde Laramie i da će radnici salune i lokale srazniti sa zemljom, uz proteste su se povukli iza granice područja koje pripada Union Pacificu. Sada imamo dva grada, Kirby. Trgovine, obrtničke radionice, restorani, hoteli, različita manja poduzeća, sve je to ovdje uz željezničku prugu, a divlji grad zabave udaljen je tri kilometra

Ceremonija »zlatnog klina«, koju vidite na idućoj stranici, simbolizirala je povezivanje Atlantika i Pacifika željezničkom prugom. Postavljanje posljednje tračnice bilo je vrlo svečano. Postavili su zlatni klin, koji je najprije batom udario predsjednik Central Pacifica Stanford, ali ga je prvim udarcem promašio, na sveopći hihot najbrojnijih radnika: Kineza i Iraca. Nakon njega udario ga je potpredsjednik Durant, ali ni on ga nije pogodio prvim udarcem, već je tresnuo po tračnici.

Nakon toga su se obje lokomotive približile jedna drugoj i strojovode su razbili po bocu pjenušca na suprotnoj lokomotivi. Telegrafski signali su pošli diljem Amerike noseći jednu jedinu riječ: GOTOVO! Bilo je to 10. svibnja 1869.

od našega grada. Svi oni koji su željni provoda moraju sada svaki dan prijeći tri kilometra do saluna i isto toliko natrag. Zasad iznajmljuju prijevozna sredstva, ali uprava lokala organizirala je već za njih kola s utvrđenim voznim redom. Mislim da nije bilo baš najpametnije što su ljudi iz uprave željeznice otjerali vlasnike saluna iz našega grada. Divlji grad je sada izvan utjecaja željeznice. Svake noći tamo će biti sve gore. Divlja horda vlada gradom na svoj način, a oni koji traže zabavu i piće svakodnevno odlaze tamo. Taj će nam novi grad zadati još mnogo briga, ali ti s time više ništa nemaš, a to je jedino zbog čega sam sretna.

— Da — mirno će Adams i zatvori oči, a Belle izade iz prostorijske.

* * *

U prostoriju u kojoj je ležao šerif ušao je Frank Roberts i oprezno sjeo na stolicu pokraj kreveta.

— Čuo sam da ti je već bolje — polako reče Roberts i napuni lulu, ali se prisjeti da sjedi kraj bolesnika i stoga je skloni. — Govorio sam s Jacksonom. Rekao mi je da je onaj momak kojega je Fisher slijedio imao u džepu potpuno nove kovanice od dvadeset dolara. Uprava željeznice nikada nikoga nije isplaćivala novim kovanicama od dvadeset dolara. Posljednjih tjedana radnici su dobivali čekove koji su se svuda primali kao sredstvo plaćanja. Trgovci te čekove šalju u Omahu i tamo za njih dobivaju novac. Iznos se ili pripisuje na račun trgovca, ili mu se šalje gotovina. Salunu

»Rajska ptica« nedavno je poslana takva pošiljka novca. Bilo je deset tisuća dolara u novim kovanicama. Ali i Udruženje iskorištavanja zemljišta iz Wyominga dobilo je nedavno takvu pošiljku u novim kovanicama.

— Kakvo je to udruženje? — upita Adams.

— Vlasništvo je Dwighta Belmeta. Posvuda gdje može povoljno kupiti zemljište on ga kupuje.

— Dobiva li dovoljno zemljišta?

— Sasvim dovoljno! Union Pacific je u neprilikama, počevši od različitih financiranja pa sve do sabotaza i nesreća koje su sve češće i neobičnije. Novi most raznesen eksplozijom još nije sasvim popravljen. Drvosječe štrajkaju, jer odjednom žele po postavljenom željezničkom pragu dobiti dva dolara. Vlasnici saluna najavili su da neće primati čekove, već samo gotovinu i tako se momci poslije posla više neće moći zabavljati. Dolaze sve teža vremena, Kirby, a to je samo početak. Na Istoku se već priča da je Union Pacific ovdje pred velikim teškoćama i da će mu država uskratiti doprinose. Priča se i to da će Central graditi od Utaha do Wyominga i sve do Laramieja ili čak do Cheyennea. Dakako, možda su to laži koje su neki zainteresirani proširili zemljom kako bi izazvali zabunu i sumnju, ali akcije Union Pacifica ipak padaju i mnogi koji su dosad imali te akcije željeli bi ih se osloboditi i nabaviti akcije Centrala. Ako se situacija još pogorša, bit će panike. Usprkos svemu tome vlada želi potpomagati samo onu kompaniju kod koje

vidi napredovanje u gradnji. Bilo kako bilo, željeznica se s obje strane gradi uz pomoć privatnog kapitala, a vlada daje samo subvencije. Ako vlada uskrati subvencije, akcije Union Pacifica će propasti. Takva je situacija. Da, taj Dwight Belmet već sada pravi dobre poslove. U posljednje vrijeme prodaje se mnogo zemlje u Laramieju, Cheyenneu i drugdje. Mnogi više ne daju ni paru na Union Pacific, nego se sele u Nevadu i Utah. U Salt Lakeu se, navodno, bore za zemljište. Priča se da će Salt Lake za nekoliko godina biti izgrađen kao San Francisco. Belmet tako može u bescijenje dobivati zemlju, ali sve se to tebe, Kirby, više ne tiče — zašutio je, ponovo izvadio lulu i sada je pripalio. — Više nisi u igri, momče — nastavi Roberts. — No mi iz Union Pacifica ne namjeravamo se predati. General Dodge i braća Casement će uspjeti. General je otputovao na Istok generalu Grantu i, dajako, Sheramanu. Oni će mu pomoći. Budući da je sigurno da će general Grant za devet mjeseci biti izabran za novog predsjednika, moći će mu zaista pomoći. Njegov glas i utjecaj pomoći će da akcije Union Pacifica ponovo porastu. Dobit ćemo novac i uspjeh ćemo. Uvjeren sam u to. Htio sam te sa svime upoznati — doda ustajući. — Ozdravi, momče!

Izašao je i ostavio Adamsa samog. Adams je ogorčeno razmišljao kako zaista više nije u igri, jer zasad nikome ne može biti koristan. Iznevjerio je ljude koji su mu toliko vjerovali, nije uspio svladati divlji grad, ukrotiti

ga i uvesti red među ljude.

Razmišljao je da li je pogriješio ne htijući se povući pred Aberdeenom. Možda je ipak morao izaći iz saluna, nije više ni sam znao što da misli.

— Nisam pogriješio — odjednom će Adams. — Uvjeren sam da bi Aberdeen popustio i predao mi revolver. Da onaj nepoznati iza zastora nije pucao u mene, sve bi se okrenulo u moju korist.

Bio je nervozan, želio je da što prije ustane i krene u akciju. Zavoji su mu smetali, sputavali ga da završi započeti posao. Razum mu je govorio da će još mnogo dana morati mirno ležati, ali srce ga je gonilo da ustane i krene u napad.

IX

Most u planinama Medicine Bow bio je osposobljen i vlakovi su mogli prevoziti materijal na drugu stranu. Neko vrijeme stizalo je iz Omahe dovoljno materijala bez ikakvih nepredviđenih događaja.

Pruga postavljena kroz planine sada je trebalo da krene prema zapadu kroz doline i blage brežuljke. Bio je kraj svibnja i sunce sve jače.

Divlji grad i dalje je putovao zajedno s krajnjom stanicom željezničke pruge, držeći se na propisanoj udaljenosti. Grad je postao razuzdaniji nego ikad.

U prvim danima lipnja izbio je prvi štrajk. Vlak koji je trebalo da doveze nadnice iskočio je iz tračnica na putu kroz Laramie. Razbojnici su eksplozivom razvalili sef i odnijeli sav novac. Taj mjesec nadnice nisu mogle biti isplaćene na vrijeme, a vla-

snici saluna i lokala za zabavu uskratili su radnicima kredit. Ljudi su se bunili i obustavljali rad, nisu htjeli raditi dok im nadnice ne budu osigurane.

Uprava gradnje pregovarala je s upravom u Omahi i jedva uspjela isposlovati da nadnice za taj mjesec budu još jednom poslane. Poslije tri dana radnicima je isplaćen novac i te noći u divljem gradu viski je tekao potocima, ljudi su pili i slavili.

— Nadam se da će se svemu ovome ipak jednom stati na kraj — zabrinuto reče Roberts Adamsu kad ga je ponovo posjetio.

Gradom se proćula vijest da Central vrlo brzo napreduje i da više nema osobitih prepreka pred sobom. Ljudi su bili sve nervozniji a gradnja otežana.

Odjednom se proširio glas da je i moćni Bringjam Young protiv Union Pacifica i da će stvarati neprilike čim pruga stigne u Utah. Ta vijest izazvala je opadanje akcija Union Pacifica i situacija je svaki dan bila sve teža i mučnija. Sve više ljudi prodavalo je svoje zemljište, i to u bescijenje, a poduzeće Dwighta Belmeta svaki dan se sve više obogaćivalo.

Sve je to Adamsu ispričao Ollie Jackson. Ozdravio je i često posjećivao Adamsa da bi ga izvijestio o svim novostima.

— To je pakao — reče Jackson. — Sve mi se čini da će Central dobiti bitku. Kažu da će doprijeti do Cheyennea. Došli su neki inženjeri koji tvrde da su iz Centrala i počeli su mjeriti svoju prugu. Ako je sve to istina, znači da će Central graditi nekoliko milja južnije od naše linije prema istoku.

— I tamo se vjerojatno već prodaje i kupuje zemlja? — upita Adams.

— Dakako! Ako jednog dana Union Pacific bude prisiljen da se podredi Centralu, najviše će zaraditi poduzeće Dwighta Belmeta, jer će tada mnogo vrijediti zemljište koje je sada kupio u bescijenje. Sve mi se čini da je to vrlo nečisti posao — ustao je i prišao Adamsovu krevetu. —

Traže od mene da ponovo preuzmem dužnost tvog zamjenika. Trebalo bi da se ovdje u gradu brinem o redu, ali ta mi se zamisao baš ne sviđa. Htio bih odjahati u onu dolinu u planinama Medicine Bow o kojoj sam ti pričao. Krajnje je vrijeme da podignem taj svoj ranč. Kad se ponovo osoviš na noge, mogao bi otići u Kansas i nabaviti stado goveda. U jesen bih došao u Laramie i tamo te čekao. Do tog vremena mnogo bih već učinio u našoj dolini i sve priredio za tvoj dolazak, Kirby. Sa-gradio bih kuću, staje, koral i sve što nam je potrebno, ulovio bih nekoliko divljih konja i donekle ih pripitomio. Nadam se da bih našao i nekoliko pomoćnika. Kirby, vrijeme leti i nemamo što čekati. Već je počeo li-panj! Moramo odlučiti, dogovoriti se...

— Ne ide to tako, Ollie — prekinu ga Adams. Nagnuo se do ormarića kraj kreveta i uzeo lulu. Pripalio ju je i pri tom netremice promatrao prijatelja. — Ustat ću za nekoliko dana — reče. — Već sam jučer pokušao i bolje je nego što sam se nadao, ali o svemu tome Belle, dakako, ništa ne zna. Dakle ubrzo ću biti na nogama.

– U redu, znači... – poče Jackson, ali ga Adams prekine.

– Čekaj, sada ja govorim! Nemoj me prekidati! Kad ozdravim, ne namjeravam pobjeći odavde. Ostat ću jer mi nije ni na kraj pameti da nitkovi- ma kakvi su Mervile i njegovi ljudi omogućim da nesmetano unište Union Pacific. To ne dolazi u obzir! Osim toga želim uhvatiti čovjeka koji je iza zasto- ra pucao u mene iz puške za bizone i htio me ubiti. Moram im svima stati na kraj! Ollie, znaš i sam da se ne predajem lako. Ti razbojnici su me već dva put pogodili iz zasjede i za- malo ubili. Ne mogu dopustiti da se mojim odlaskom smatra- ju pobjednicima. Uz sve to je očito da su Mervile i Belmet upleteni u različite crne poslo- ve a i u sabotaze protiv željezni- ce. Rade sigurno za neke još mnogo važnije ljude iz pozadi- ne i u svim tim poslovima ima- ju udjela. U to nema sumnje. U Mervilea možeš uračunati još i prezir i mržnju prema meni.

Ne, ne mogu otići, sve ostaviti i negdje drugdje početi sve iz po- četka. Najprije moram ovdje sve raščistiti, a onda mogu raz- mišljati o odlasku.

– Ubit će te ovaj put. Ne pret- postavljaj valjda da će te tri pu- ta zaredom pratiti sreća. To nije moguće, Kirby! Tvoji su izgledi jedan prema milijun. Razumiješ li?

– Možda, ali dovoljno me po- znaješ da znaš da se ne mogu povući. Onaj dan nisam mogao popustiti pred Aberdeenom. Morao sam izdržati i riskirati. Tako je i sada. Tek kad se ovdje sve razjasni i završi, moći ću

stvarati nove planove i razmi- šljati o odlasku.

Jackson ga je šutke proma- traio, okrenuo se i prišao vrati- ma.

– U redu, kako želiš – pro- govori nakon šutnje. – Samo mi nemoj reći da sam odem u našu dolinu i da sam podignem ranč! Samo mi to nemoj reći! – promrmlja. – Tvrdoglav si kao mazga! – doda i izade iz so- be.

U kuhinji je stajala Belle, bli- jeda, skamenjena, vlažnih oči- ju.

– Prisluškivala sam vaš raz- govor – prošapće gotovo bez- bojnim glasom djevojka. – Ču- la sam da namjerava sve nastavi- ti i da se ne želi povući. Nada- la sam se da mu možda ipak značim više od...

– Takav je on – pokušava je umiriti Jackson, i sam ne znaju- ći što da joj drugo kaže. – Je- dan je od onih koje ponekad možda teško razumijemo, ali koji na svu sreću ipak postoje, jer bez njih tko zna kakav bi bio ovaj naš svijet. Zahvaljujući nje- mu i nekim drugima, možda će Union Pacific na kraju ipak us- pjeti.

Otišao je do vrata, zastao i okrenuvši se, mirno upitao:

– Što ćeš učiniti, djevojko?

Uzdahnula je, ali prije nego što je stigla odgovoriti, izvana se začuje glas:

– Hej, Belle! Vratio sam se! Mogu li ući?

Jackson vidje kako je Belle podigla glavu i susprežući suze povikala:

– Udi, Jime Shannighame! Samo udi!

Jackson više nije izustio ni ri- ječi. Izašao je i susreo visokog

svjetlokosog Shannighama. Lice mu je ukrašavala njegovana brada a izgledao je sigurno i zadovoljno.

— Hej, Ollie, kako si? — upita Shannigham. — Dolazim iz Salt Lakea. Moja teretna kola prevoze sada materijal čak tamo. Imam dvadeset četiri osmoro-prega i svi su na putu. Opskrbljujem sva naša udaljena gradišta i...

— Da, dobro ti ide i jednog dana ćeš postati veliki poduzetnik — zlovoljno će Jackson. — Možda ćeš jednom sagraditi vlastitu željezničku prugu. Kad čovjek pomisli kako si počeo, s jednim jedinim kolima, a sada imaš dvadeset četvora, gotovo da mu se to čini nemogućim. Ubrzo ćeš, vjerujem, imati dvjestak kola. Imaš neopisivu sreću, mislim da i sam ne znaš kakva te sreća prati.

To rekavši, okrenuo se i otišao. Revolver mu je bio za opasacem. Onako visok i mršav išao je polako i još je malo hramao na desnu nogu. Shannigham je nekoliko trenutaka zamišljeno gledao za njim, a onda se uspeo na kola.

* * *

Belle je stajala pokraj stola i mirno ga promatrala.

— Belle, čuo sam da Kirby Adams leži ranjen u tvojoj spavaćoj sobi — mirno će Shannigham. — Želiš mu pomoći da što prije ozdravi. Došao sam te pitati ima li svrhe da ti se i dalje udvaram i da se nadam da ćeš se jednoga dana možda ipak odlučiti za mene. Pitam te to otvoreno i molio bih te da mi isto tako otvoreno i iskreno odgovoriš.

Pogledala ga je i oči su joj odjednom bile pune suza. Prišla mu je, naslonila glavu na njegovo rame i gorko zaplakala.

— Ne znam, Jime — promuća kroz suze. — Zaista ne znam što da ti kažem. Kirby me ne želi. Odlučio je da ponovo preuzme dužnost šerifa i ubit će ga za nekoliko dana. Previše ga mrze, previše. Ubit će ga! Čim bude mogao stati na noge, pokušat će im se suprotstaviti i oni će ga ubiti.

— Znači, toliko ga voliš? — tiho će Shannigham. — Kakav je glupan! Ja bih na njegovu mjestu sve poslao do vruga! Kad bih samo znao da me voliš, i sva bih svoja kola ostavio kad bi ti to željela. Glavno bi mi bilo da te usrećim.

Prestala je plakati i prišla štednjaku.

— Ništa više ne znam — reče tiho. — Ne znam što da smatram dobrim, a što lošim. Ne znam i nisam više sigurna bi li uistinu bilo u redu da čovjek kakav je on napusti sve svoje ideale samo radi neke žene. Ne znam, Jime, kako da ti odgovorim. Jedino što ti mogu reći, to je da još volim Kirbyja, možda i više nego prije, da si mi ti uvijek bio dobar prijatelj i da se nadam da ćeš to i ostati, a da za mene i Kirbyja vjerojatno nikada neće biti budućnosti, jer ga divlja horda previše mrzi a da bi mu dopustila da živi. Oni će ga uništiti. Sjedni, Jime, ako ti moje prijateljstvo nešto znači.

— Nikada se neću prestati nadati — mirno reče Shannigham. — Vidim da ću ti biti potreban, Belle. Nekoliko tjedana ostat ću ovdje u gradu i uprav-

ljati poslovima odavde. Kad želiš, možeš me potražiti.

X

Jednog prijepodneva Adams se u malom jednopregu odvezao prema brežuljcima iznad željezničke pruge. Otkako je ustao iz kreveta, to je bilo prvi put da napušta grad, i to sam. Jedva bi ga tko mogao prepoznati. Lice mu je bilo promijenjeno zbog guste crvenkaste brade i možda ga stoga mnogi pokraj kojih je prolazio nisu prepoznali. Samo oni koji su ga dobro poznavali mogli su po sjaju njegovih očiju prepoznati šerifa Adamsa, o kojem tjedne i tjedne nitko ništa čuo nije, osim da je teško ranjen i da leži kod Belle Roberts koja ga njeгуje s mnogo požrtvornosti.

Adams je želio da što prije stigne na vrh brežuljka i da odande u miru promatra željezničku prugu, grad i ljude koji su neumorno radili kako bi posao što brže napredovao.

Usmjerio je kola usponom prema gustom i bujnom drveću. Pomislio je kako je čudesno što je raslinje na tome mjestu tako bujno, ali se prisjetio da je u blizini možda neki izvor, kojih u Wyomingu ima mnogo.

Približavajući se vrhu, radovalao se sjeni i čistoj izvorskoj vodi. Stigavši do vrha, vidio je u blizini privezana konja, a potom i njegova vlasnika... Pomislio je najprije da to nije moguće, ali nije se prevario.

Pred njim je zaista stajala Lily Bangtry. Naslonjena na debelu granu velikog drveta, gledala je zamišljeno u daljinu.

Začuvši šum, okrenula se, ali nije odmah razaznala da je

pred njom Adams. Prilazio joj je polako. Prepoznala ga je tek kad je zastao blizu mjesta na kojem žubor vode prelazi u huk malog vodopada. Brzo se okrenula i htjela otići.

— Pitao sam se hoćeš li me prepoznati — mirno će Adams. — Dobar dan, Lily! Kako si? Dugo se nismo vidjeli.

Nešto u njegovu glasu prisililo ju je da ostane i ne uzjaše konja. Gledala ga je kako, još pomalo nesiguran, prelazi vodu i prilazi joj. Bio je odjeven u plišano odijelo i bijelu košulju a oko vrata mu je bila svezana baršunasta vrpca. Revolver je nosio za pojasom a u kolima je već prije vidjela pušku.

— Dakle kako si? — ponovi pitanje Adams. — Imaš li još sreće u dobrim poslovima? Kada ćeš otići u Evropu i sve ovo ovdje napustiti?

Pogledala ga je i prisjetila se da mu je, kad se vratio u grad, povjerila svoje planove. Nije ga ni pokušala podsjetiti da je zaručena s Abeom Mervileom, jer joj je bilo jasno da je Kirby Adams predobro poznaje a da bi i na trenutak povjerovao u njezinu sentimentalnu vezanost uz Mervilea. Od prvog trenutka je znala da Adams shvaća zašto se vezala u Mervilea, da zna da nije bilo drugog načina da se održi u gradu i osigura nesmetan posao u svom kazalištu i lokalima za zabavu.

— Ubrzo ću ovdje zauvijek biti gotova i sve ću napustiti. A kako si ti? Znači, ponovo si na nogama. Čula sam kako te Belle Roberts njegovala. Kada ćeš s njom otići odavde?

Njezin pogled bio je prodran.

— Pokušat ću im se suprotstaviti treći put — potresavši glavom, odgovori Adams. — Zasad još ne želim napustiti sve ovo za što sam se borio. Prije nego što počnem išta novo, želim završiti ovo što još nisam priveo kraju. Drago mi je što ćeš ubrzo otići, Lily, jer bilo bi mi žao da ti naudim. Treći put, naime, pobijedit ću ja, a ne oni! — podigao je ruku i pokazao u daljinu. Južno, oko tri kilometra dalje od pruge, bio je divlji grad, utočište razbojnika, leglo zla i poroka. — Ono mjesto — polako će Adams — koje tamo vidiš uskoro više neće postojati. Požuri, otidi odavde, i to što prije. Drago mi je što sam te još jednom vidio. Poslušaj me i otidi što prije!

Smiješak na njegovim usnama bio je tajanstven a oči su mu čudno sjale.

— Znam da ćeš uvijek ponovo pokušati — mirno će Lily. — Znam da si takav i da te ništa ne može promijeniti, ali i Mervile zna da si jedan od onih koji ne popuštaju. Sigurno je već doznao da si krenuo u jedan od prvih obilazaka grada. Vjeruj da neće čekati da se oporaviš i postaneš još opasniji. Neće čekati...

-- Zaboravljaš da sada nosim crvenu bradu — nasmije se Adams prekinuvši je. — Stanujem u kolima za inženjere. Zovem se po novome Smith. Kirby Adams i dalje leži u kolima Belle Roberts.

Nekoliko trenutaka ga je nijemo promatrala.

— Povjeravaš mi važnu tajnu... — progovorila je napokon.

— Imaš pravo. Brada je toliko promijenila tvoj izgled da te samo dobri prijatelji mogu prepoznati. Čudan si čovjek, Kirby. I kosa ti je sada smeđa, a ove crne obrve... Izgledaš uistinu čudno.

— A što ćeš... — nasmije se Adams, ali oči su mu i dalje bile ozbiljne.

— Znači, još mi vjeruješ — tiho će Lily, — A nisam ni prstom maknula kad su te ranjenog nosili pokraj kazališta. Vidjela sam te, a ipak ništa nisam poduzela.

— Pametna si — nasmiješi se Adams. — Postupila si kako si mislila da moraš postupiti, ali znam da me nikada ne bi izdala. Poslušaj moj savjet i nemoj više čekati. Vjerujem da imaš dovoljno novca i da nije potrebno da čekaš još nekoliko isplata nadnica da bi se još više obogatila. Nestani dok je još vrijeme, Lily!

Pogledala ga je ozbiljno i pomalo sjetno, kao da, gledajući, želi zauvijek u sebi zadržati sliku čovjeka kojega je nekoć mnogo voljela. Okrenula se i otišla do svoga konja.

— Zbogom, Kirby! — reče uzjahavši. — Prije nego što se rastanemo, želim ti još nešto reći. Mislim da nikada ni jednog čovjeka neću moći voljeti s toliko požrtvovnosti kao što to umije Belle Roberts. Različite smo. Moji putovi su oduvijek bili drugačiji. Mislim da je ona prava žena za tebe. Sretno, Kirby!

— Ne znam hoću li dobiti Belle...

— Još ću ti nešto reći — zamišljeno će Lily. — Nije mi bilo lako podrediti se Mervileu. Vjeruj

mi, Kirby, nije mi bilo lako i ne znam jesam li ikada učinila veću žrtvu nego tada kad sam se s njim zaručila. Ali kad mi je bilo najteže, mislila sam na svoj krajnji cilj: da se obogatim. Kao djevojčica bila sam prisiljena da perem posude u restoranima. Jednom prilikom mi je došla pod ruku knjiga u kojoj sam pročitala kako žive svjetske dame. Već sam tada odlučila da ću se i ja jednoga dana obogatiti i doživjeti sve ono što je pisalo u knjizi. Skupo sam platila tu svoju želju, ali uspjela sam. Danas sam bogata i mogu otići u Evropu, kako bih uživala u svemu o čemu sam godinama sanjala. Ponekad ću ipak misliti na tebe, Kirby. Ti si bio jedini koji je mogao promijeniti moj život – zastala je na trenutak, oči su joj čudno zasjale, a onda je nastavila: – Puška za bizone iz koje je netko pucao na tebe iza zastora...

– Da? – uzbuđeno će Adams, ali odmah odmahne rukom. – Ako bi te to što mi govoriš moglo dovesti u opasnost, radije nemoj ništa reći.

– Puška je i dalje iza zastora – mirno nastavi Lily. – Čovjek koji poteže zastor ujedno je i čuvar, ali one večeri nije bio na svom radnom mjestu. Drugi čovjek je otišao na pozornicu i uperio u tebe pušku. Neke djevojke su ga vidjele. Zastala je. Trenutak su obje šutjeli. – Vidiš, kakav si ti – nasmije se Lily. – Znam, izgaraš od želje da saznaš o kome je riječ, a ipak me to ne želiš pitati. Prepuštaš mi da sama odlučim želim li ti reći ili ne. Reći ću ti tko je to bio. Bio je to Jeff Mortimer, kojega si na povratku prisilio da

iskoči iz jurećeg vlaka. Mervile mu je platio petsto dolara za učinjenu uslugu. Konačno sam izdala Mervilea – doda uz čudan smiješak – i mogu ti reći da sam sretna što sam ga izdala. Otići ću večernjim vlakom. Možeš li mi učiniti jedinu uslugu?

– Pobrinut ću se da samo pregledani, nedvosmisleni telegrami budu odaslani – kimne Adams. – Svi telegrami čiji bi se tekst mogao tumačiti na različite načine bit će neko vrijeme zadržani. Tako ćeš moći nesmetano nestati i Mervile nikome neće moći javiti da te dočeka u Laramieju, Cheyenneu ili možda u Julesburgu.

– Hvala! – reče Lily i okrenuvši konja, odjaše prema gradu.

Gledao je za njom i osjetio kako se u njemu burkaju različiti osjećaji.

– Da, drugačija je od Belle i dugujem joj život – promrmlja Adams. – Bila kakva bila, želim joj sreću i nadam se da će uspjeti.

Otišao je do svojih kola i uputio se prema gradu.

* * *

Vrativši se u kola u kojima je odnedavno stanovao, Adams je bio vrlo iscrpljen. Za stolom je sjedio Ollie Jackson, pušio cigaretu i slagao pasijans. Adams je svukao jaknu i legao.

– Imam za tebe vrlo zanimljivu novost – mirno će Jackson. – Saznao sam tko je iza zastora pucao u tebe puškom za bizone. Rekao mi je to Calhoun Callahan, Irac koji nam je one večeri pomogao u Mervileovu salunu i pozvao pomoć.

Mislim da si tom čovjeku simpatičan i da ti pomaže ne zato što si mu, kako si mi rekao, jednom poklonio vrećicu duhana, već zato što mu se sviđaš. Bilo kako bilo, on nije dao mira djevojkama iz saluna »Rajska ptica« dok nije saznao tko je u tebe pucao. Jedna od njih je vidjela tko je to bio i on je odlučio da to od nje pošto-poto sazna. Tjedan dana ništa mu nije rekla, ali jučer je konačno progovorila. Znaš li da je...

– Znam – mirno će Adams i okrene se, kako bi vidio začuđeni izraz prijateljeva lica. Jackson je zaista bio zatečen i začuđen Adamsovom hladnokrvnošću. – Zatvori usta, Ollie – nasmije se Adams. – Upravo sam saznao da je Jeff Mortimer pucao u mene i dobio za to od Mervilea petsto dolara nagrade.

– Zaista? – začudi se Jackson. – Mislim... ovo o petsto dolara čak je i za mene i Callahana novost. Kad samo pomislim da smo djevojci dali sto dolara nagrade – što je progovorila! To smo, znači, mogli uštedjeti. A Callahan svake noći je imao izdataka, jer je ljudima plaćao piće da bi nešto saznao. Znači, to je bilo uzalud. Za te novce mogli smo kupiti nekoliko dobrih goveda za naš ranč. Ali kako si to saznao, do davo-la? I što sada namjeravaš?

– Potrebna su mi još tri dana – reče Adams, prečuvši prvo pitanje. – Za tri dana osjećat ću se još malo bolje. Ponovno ću nositi šerifsku zvijezdu i otići ću po Mortimera. Kad uhapsim tog nitkova, dobit ću ubrzo i Mervilea.

– Neprestano govoriš samo

o sebi – zlovoljno će Jackson. – A što je sa mnom? Možda si mene zaboravio? Ako se ne varam, ja nosim značku šerifova zamjenika. Budući da za svoje usluge primam solidnu nadnicu, mislim da bi bilo u redu da i ja sudjelujem u tim tvojim planovima.

– Znam... – nasmije se Adams – ali ti si uvijek sumnjičav. Sjećam se da si mi još prije nekoliko dana rekao da neću uspjeti i da su moje mogućnosti neznatne. Nije li tako? A sad odjednom ponovo želiš suradivati.

– Dakako! A što si drugo mislio? Ne zamišljaš valjda da ću te pustiti da sam odeš u ovaj divlji grad? – okrenuo se ponovo svojim kartama i tobože pažljivo slagao pasijans. – Znaš, onaj Jim Shannigham je svaki dan kod Belle – promrmlja Jackson nakon stanke. – Mislim da se ipak zbog toga ne moraš brinuti. Uvjeren sam da će te Belle čekati koliko god bude potrebno.

Budući da nije dobio odgovor, okrenuo je glavu prema Adam-su. Ovaj je zatvorio oči i činilo se da spava.

XI

Adams je napokon prebrodio duga tri dana čekanja. Za tamne olujne noći izašao je iz kola u kojima je stanovao posljednjih dana. Vani ga je čekao Jackson.

Sa zapada je prijetila oluja, a tu u crvenoj pustinji, još nije bilo ni daška vjetrova. Nebo je bilo zastrto gustim tamnim oblaci-ma koji su dolazili sa zapada. Zrak je bio vlažan. Svaki čas su

munje mogle najaviti oluju i olakšanje od teške sparine. Kao da je i priroda čekala olakšanje.

Dvojica prijatelja šutke su koračala prerijom, koja je u tom predjelu bila nalik na pustinju. Iako se divlji grad utaborio na novom mjestu tek prije nekoliko dana, do njega je već vodilo nekoliko staza.

Zajedno s Adamsom i Jacksonom i drugi su išli prema divljem gradu, sami ili u grupama. Mnogi su se vozili kolima. Većina kola već je bila zauzeta, ali dva prijatelja ionako ne bi ušla u kola, da ih tko ne bi prepoznao. Na zapadu su počele bljeskati munje.

— Svoju svijetlu kosu obojio sam tamnom bojom — promrmlja Jackson. — Nadam se da ću je poslije moći isprati. S tom tamnom kosom izgledam tako strašno da sam se preplašio ugledavši se u ogledalu. Osim toga navukao sam odjeću nekog skitnice koju je ovaj bacio kupivši valjda od neke zarade novu — doda i počeo se ispod košulje. — Sve mi se čini da je puna buha. Kirby, je li ti uopće jasno što sve činim da te ne bih ostavio samog? — zadirki-vao je prijatelja da bi ga razonodio.

— Idi k vragu! — nasmije se Adams.

I on je nosio staru, poderanu odjeću nekog vozača. Šešir je spustio duboko na čelo. Sve bliža su im bila svjetla divljeg grada.

— Calhoun nas čeka na uglu Marlowova kazališta — reče Jackson kad su se već sasvim približili ulazu u grad i kad je do njih već dopirala buka svir-

ke i glasova ljudi. — Ha-ha, zamisli, tamo se navodno prikazuje čovjek-lav i žena koja je toliko snažna da može podići pet i pol centa. Pitat ću vlasnika je li možda zainteresiran za kazalište buha. Ako ulovim sve ove što me muče, mogao bih ih dresirati i zaraditi mnogo novaca — reče Jackson.

Pred samim ulazom u grad ušli su u bujicu ljudi koji su je-dva čekali da se domognu viskija i zabave.

Pred kazalištem se ništa nije događalo. Adams je sa zadovoljstvom pomislio da je Lily uistinu napustila grad i da su neki telegrami čudna sadržaja, poslani od različitih ljudi, odaslan s priličnim zakašnjenjem.

Iako je kazalište te večeri bilo zatvoreno, Adams je znao da će ubrzo ponovo raditi. Pročulo se da je Mervile već pronašao zamjenu za Lily i da će odsad kazalište sam uzdržavati. Kao da je želio svima dokazati da ga odlazak zaručnice nije pogodio.

Adams i Jackson zaokrenuli su u sporednu ulicu, prošli između šatora i baraka i stigli do ugla na kojem su se dogovorili s Callahanom. Prišao im je, začuđeno ih pogledao i rekao:

— Zamalo vas nisam prepoznao. A Jackson me upozorio da ćete izgledati drugačije nego inače. Momak kojega tražite sjedi u igračnici saluna »Rajska ptica«. U dobrom je društvu — doda smiješeći se. — McNamara je stigao malo prije vas i s njim pedesetak njegovih jakih prijatelja. Čeka zapovijedi.

— Idem do Mortimera — reče Adams. — McNamara neka sa svojim ljudima ode u salun

»Rajska ptica«. Ako bude potrebno, neka još jednom unište salun. Ollie, ti ćeš mi štititi leđa. Gdje su kola?

– Stajat će iza saluna – odvrati Callahan i htjede otići, ali ga Kirby upita:

– Zašto mi pomažeš?

– Šerife, ima nešto u tebi što mi se sviđa – nasmije se Irac. – A kad mi se netko sviđa, moram mu pomoći. Osim toga, ovaj tvoj Teksašanin mi je pričao o prekrasnim dolinama i planinama Medicine Bow i rekao da tamo namjeravate podići svoje rančeve. Kad kod željeznice zaradim dovoljno novca, i ja bih se rado tamo nastanio, a ne bih bilo loše da imam dobre susjede koji bi mi pomogli ako ustreba. Tako je to, šerife!

To rekavši, uputio se da potraži McNamaru i prenese mu Adamsovu zapovijed.

– Dobar je to momak – nasmiješi se Jackson, gledajući za njim. – Volio bih da mi je susjed. Možda mi je krv preslatka – doda i ponovo se počne češljati. – Morao bih popiti bocu octa. Čuo sam da to buhama smrdi i...

– Nemoj mi se previše približavati – nasmije se Adams i krene.

Izašli su na glavnu ulicu i uputili se prema salunu »Rajska ptica«. Salun je bio prepun. Od silne buke nije se mogao čuti ni vlastiti glas. Na pozornici su plesale i pjevale djevojke. Za stolovima kraj šanka i svuda uokolo gurali su se ljudi. Adams je osjećao kako mu svaki živac treperi od napetosti. Nastojao je da što neopaženije stigne do vrata koja su vodila u

hodnik, prema igračnicama i stražnjim prostorijama.

– Unutra je sve puno – reče čuvar koji je stajao kraj vrata i prepriječio Adamsu put. – Gazete se po nogama, toliko ih je. Žao mi je, morat ćete doći drugi put.

– Oprostite – nasmiješi se Adams – ali moj gazda je unutra i moram mu prenijeti važnu poruku.

– U redu – promrmlja čuvar i makne se s ulaza.

Adams je prošao kroz nekoliko dvorana za igru i pregledao nekoliko sporednih prostorija dok napokon nije ugledao Jeffa Mortimera. Sjedio je za jednim stolom i igrao poker s najmoćnijim ljudima divljeg grada. Bila su petorica. Među njima i Fess Aberdeen i Abe Mervile.

Premda je Adams čuo da se i Aberdeen oporavio i da je već nekoliko dana na nogama, ipak se malo začudio ugledavši ga za kartaškim stolom. Revolveraš je izgledao još neuglednije nego kad ga je Adams prvi put vidio. Bio je mršaviji i bljeđi.

Adams je stajao među promatračima i kad je pogledao Aberdeena, ovaj je podigao glavu i njihovi su se pogledi sreli. Adams je shvatio da ga je revolveraš prepoznao, ali usprkos tome Aberdeenovo mršavo lice ostalo je nepomično, samo su mu oči na trenutak zasjale.

Okrenuo je glavu i ogledao se, a potom ponovo pogledao Adamsa, brzo i gotovo neopazice. Nasmiješio se jedva uočljivim smiješkom. Adams više nije oklijevao. Prišao je stolu, odgrnuo pri tome nekoliko promatrača i potegnulo revolver.

- Mortimeru, podi sa mnom!
- zapovijedio je odlučno.

Adams je osjetio olakšanje videći da je Aberdeen ostao miran. Tome se i nadao. Sada je bio siguran da je pravilno ocijenio ponos tog čovjeka. Revolveraš je želio učiniti sve kako bi od sebe odagnao sumnju da je one noći znao da će netko iza zastora pucati u Adamsa ako mu se ovaj suprotstavi.

– Ne pokušavaj ništa, Mortimeru – mirno će Adams. – Jedva čekam da ponovo u mene uperiš oružje! Ili možda sada, kad nisi u zaklonu, ne želiš riskirati?

Odjednom su svi u prostoriji znali zašto je šerif Adams došao u salun. Svi su ga već prepoznali.

Jeste li poludjeli, Adamse? – poviče Mervil i naglo ustane.

– Mervile, imat ćete još dovoljno prilike da shvatite koliko sam zapravo lud – odvratila Adams, prodorno ga gledajući. – Samo pokušajte svom revolverašu Mortimeru, koji je po vašem nalogu pucao iz zasjede, pružiti pomoć! Cijeli salun će otići u zrak!

Kad je to rekao, svi su utihnuli i u prostoriji je zavladao muk. Samo je iz susjedne prostorije dopirao žamor.

– I ja sam ovdje, prijatelji – javi se sa stražnjeg izlaza Jackson. – Samo vas upozoravam, ako me možda niste vidjeli.

Ljudi su se okrenuli prema stražnjem izlazu i vidjeli Jacksona obojene kose i odjevena u dronjke.

– Pa to je šerifov zamjenik Ollie Jackson! – javi se netko.

– Sad mu je kosa crna.

– Naprijed! – odlučno će Adams pogledavši Mortimera.

– Što želite od mene? Što sam vam učinio? – upitao je Mortimer glasom koji je odavao strah.

Osjećao se osamljen i napušten, a to što je Aberdeen mirno sjedio dovodilo ga je do ludila.

– Što želim? – nasmiješio se Adams. – Pa to valjda znaš i sam... One noći si me pogodio iz puške za bizone, i to tako vješto da si me zamalo ubio. Imam svjedoke da si ti pucao. Da, svjedoke koji mogu svjedočiti pred svakom porotom i svakim sudcem. Još se čudiš zašto te želim uhapsiti? Čekam samo tri sekunde, Jeffe! Odluči!

– Adamse, ovu zamisao nećete provesti u djelo oštro će Mervile.

– Vidjet ćemo. Vidjet ćemo osim toga i što će Mortimer reći kad se nađe u škripcu i shvati da mu nitko ne želi ili ne može pomoći. Vidjet ćemo kako je snažan njegov poslodavac. Mervile, zašto ste mu dali petsto dolara nagrade? Znači, da me ubio, dobio bi tisuću, je li tako?

– Zašto vi sve ono samo gledate i mirno sjedite kao da vas se nimalo ne tiče? – ljutito će Mervile okrenuvši se prema Aberdeenu, zatečen Adamsovim pitanjem.

– Ne želim braniti nekoga tko je iz zasjede pucao u čovjeka s kojim sam se namjeravao ogledati – mirno će revolveraš. – Čovjek koji je pucao iz zasjede naudio je mom dobrom glasu. Znam da se priča da sam se bojao Adamsa i postupio kukavički unajmivši čovjeka da puca

u njega iz zasjede. Drago mi je što se pružila prilika da javno kažem kako su te sumnje neosnovane i kako ja za to uopće nisam znao. Što se mene tiče, šerif Adams može tog čovjeka odvesti kamo god mu drago, drugo i nije zaslužio.

Mortimer zaurla i baci se na Adamsa. Nije se poslužio revolverom, već ga je napao golim rukama, nadajući se da Adams neće povući revolver.

Adams zakorači naprijed i revolverskom cijevi udari Mortimera tako snažno u želudac da je ovaj zajaukao i kleknuo na tlo.

— Naprijed! — zapovijedi Adams, podigavši Mortimera za ovratnik.

Mervile odgurne stol ispred sebe i baci se na Adamsa.

— Ovaj put mi nećeš pobjeći! — poviče razjaren i izbezumljen od bijesa i očaja.

Jackson potegne revolver i metkom odbije Mervileu petu sa čizme. Ovaj padne i dok je pokušavao ustati, čuo je iz susjedne prostorije rezak zvižduk praćen urlanjem šezdesetak Iraca. To ga je toliko iznenadilo da se nije uspio snaći. Shvatio je da su ti ljudi samo čekali znak za borbu i da će ubrzo u salunu nastati pakao.

Ustao je dršćući cijelim tijelom i uzmaknuo u stranu, dok je Adams, gurajući pred sobom zbunjenost Mortimera, prilazio izlazu iz igračnice. Nije rekao ni riječi, stajao je blijed kao krpa, zbunjen iskrivljena lica od bijesa, mrzeći ne samo Adamsa već i Jacksona.

— Samo hrabro — mirno će Adams držeti Mortimera i dalje za ovratnik.

U igračnici je sve bilo mirno, a u salunu je odjednom nastao pakao. Mike McNamara i nekoliko njegovih ljudi pojavili su se odjednom na vratima igračnice.

— Ima li ovdje kakvih neprilika? — upita McNamara.

Kod izlaznih vrata ugledao je Jacksona, koji je još neko vrijeme ostao u igračnici, kako nitko ne bi mogao slijediti Adamsa i Mortimera.

— Prevarili su nas! — poviče McNamara. — Neka djevojka je plesala na pozornici, ali odjednom je izgubila periku i svi smo mogli vidjeti da to nije djevojka, nego neki klipani! Kakve su to gluposti? Pošteno plaćamo i želimo da nas ne varaju! Gdje je vlasnik ovog saluna?

— Budale! — stenjao je Mervile. — Otkud da ja znam tko sve ovdje pleše! A ako je i bio na pozornici neki momak, to još nije razlog da počinjete kavgu.

Jackson se nasmije i izađe a i Aberdeen ode kroz sporedni izlaz. Nevisok ali širok i jak, Irac udari Mervilea šakom u bradu i poviče:

— Naprijed, momci! — Naprijed!

* * *

Kad je Jackson stigao do kola, Adams i Mortimer su već sjedili i čekali ga. Callahan je stajao kod konja i držao uzde.

— Od ovog saluna neće mnogo ostati — promrmlja Jackson.

— Hajde ulazi i požuri! — nasmije se Callahan. — Ne želim ovdje gubiti vrijeme. I mene u salunu čeka zabava.

Potrčao je prema salunu. Već je otprilike tri tjedna bio jedan od McNamarinih ljudi, najoštrije družbe u gradu, ali moglo bi

se reći i oslonca Union Pacifica.

Te noći je Mervileov salun sravnjen sa zemljom po drugi put u kratko vrijeme. Nije bilo toliko važno što je salun »Rajska ptica« bio ponovo uništen, mnogo važnije je bilo što zbog tučnjave koja je izbila u salunu Mervile nije mogao svoje ljude poslati za Adamsom i Mortimerom, a zbog toga je i bila organizirana tučnjava u salunu.

Konji su brzo svladali ne baš dug put do grada uz prugu. Stigavši do kola u kojima su stanovali Adams i Jackson, Mortimer se već donekle oporavio od bola u želucu.

Adams je bio iscrpljen i okupan znojem. Znao je da je precijenio svoje mogućnosti, jer je tek nedavno ustao iz postelje, ali nije imao drugog izbora.

U prostoriji za dnevni boravak tri inženjera su sjedila i kartala. Četvrti je za drugim stolom pisao ženi pismo.

Mortimer je osjećao hladne, prezirne poglede. Bio je sve zabrinutiji za svoju sudbinu, svjestan da mu sada Mervile nikako ne može pomoći. Adams je posjeo Mortimera za stol i sjeo nasuprot njemu. Jackson je donio papir, crnilo i pero i sve to postavio na stol ispred Mortimera.

— Pazi, Mortimeru! — reče Adams. — Znaš i sam da ne hvatam male ribe. Zanima me jedino Abe Mervile. Znam da si po njegovu nalogu pucao u mene. Ne poriči, jer sam o svemu obaviješten. Čuo si da znam kako si dobio petstotina dolara za obavljenу uslugu. Imaš pred sobom papir, crnilo i pero. Napiši priznanje i sve će biti u redu.

Mortimer ga je nepovjerljivo gledao, blijed i preplašen.

— I što onda? — upita gotovo mucajući. Nazreo je mogućnost da se izbavi bude li imao barem malo sreće. — Dakle što će biti nakon toga?

— Ovi ljudi ovdje potpisat će kao svjedoci tvoj iskaz — reče Jackson. — Spomenut ćeš u tekstu da ništa ne pišeš pod prisilom, već da svojevolarno i s kajanjem govoriš istinu. Nadam se da se uistinu kaješ. Ti si samo grešnik koji se kaje što je iz zasjede, obmanut novcem, pucao u nedužna čovjeka. Uvjerend dam da se kaješ, jer kad bi bilo drugačije, sumnjam da bi ti šerif Adams ikada mogao oprostiti. Jesi li razumio? — pogledao je na sat na zidu i tobože usputno spomenuo: — Ponoćni vlak polazi u Omahu za deset minuta. Kako vrijeme brzo prolazi!

Mortimer je shvatio priliku koja mu se pruža i više nije oklijevao. Još jednom je uznemireno pogledao ljude oko sebe, a onda dohvatio pero i počeo pisati:

»Krajnja stanica, 17. lipnja 1868, Wyoming Ja, Jeff Mortimer, rođen 30. kolovoza 1838: u Missouriju, zbog svega se kajem i u prisutnosti svjedoka, bez ikakve prisile, izjavljujem pod zakletvom: Abe Mervile, vlasnik saluna »Rajska ptica«, dao mi je petsto dolara zato što sam iz zasjede pucao u šerifa Kirbyja Adamsa. Da je šerif podlegao ranama, dobio bih od Mervilea još petsto dolara.

Jeffrey Mortimer«

— Je li tako dobro? — upita, gurnuvši papir pred Adamsa. Ovaj je pročitao tekst i dodao

papir ostalima. Svi su se potpisali kao svjedoci.

— Je li sve u redu? — promrmlja Jackson.

— Odvedi ga — reče Adams.

— Kajem se zbog svega — zahtjevanje Mortimer. — Obećali ste mi da ćete me pustiti ako sve priznam.

— Naprijed! — zapovijedi Jackson.

Mortimer ustane i izađe a Jackson krene za njim.

Kad se Jackson vratio u kola, rekao je:

— Pobjegao mi je. Okliznuo sam se i pao, a on je iskoristio priliku i pobjegao. Pucao sam, no čini se, nisam ga pogodio. Noć je tako tamna da se ništa ne vidi.

— To baš nije dobro — promrmlja Adams. — Ako ga ne uhvatimo, ne možemo ga izvesti pred sud i porotu.

— Nije to važno — javi se jedan od inženjera. — On je, kako ste i sami rekli, mala riba, a potpisao je iskaz koji su i potpisali toliki svjedoci. S tom izjavom imamo u šaci Mervilea, a to je važno. To je za željeznicu glavno, a ljudi kakav je taj propalica Mortimer ionako ne mogu pobjeći od svoje sudbine.

XII

Otpribliže dva sata poslije ponoći Dwight Belmont je napustio svoju baraku, u kojoj se, izuzevši ured Udruženja za iskorištavanja zemljišta iz Wyominga, nalazio i njegov stan. Polako je odjahao prema salunu »Rajska ptica«.

Kad se zaustavio pred stražnjim ulazom u salun i čovjeku koji je tamo stajao prepustio ko-

nja, razmišljao je o nevoljama koje su iskrsnule u posljednje vrijeme. Lice mu je bilo smrknuto.

— Abe Mervile leži u dnevnoj sobi — obavijesti ga čovjek koji je preuzeo konja. — Oni irski razbojnici uništili su salun. Nitko od nas zaista nije znao da ona slatka djevojka nije žensko, već momak.

— Kakve su to sad opet gluposti? — ljutito će Belmont i ne čekajući objašnjenje, uđe u salun.

U dnevnoj sobi osim Mervilea bilo je još osmero ljudi. Mervile je sjeo i skinuo s oka komad sirova mesa koje je držao kao oblog, te se moglo dobro vidjeti njegovo natečeno oko, a i nos mu nije izgledao bolje.

Bijesno je pogledao Belmonta i procijedio:

— Tvoj izvršni i svemoćni revolveraš Fess Aberdeen kidnuo je kad je zagustilo. Najprije je mirno gledao kako Adams i njegovi divljaci počinju kavgu a onda je nestao kao da ga se to ne tiče. One irske gorile samo su čekale da pronadu neki razlog za tučnjavu. Belmonte, ovdje je izbila grdna borba koja se proširila na nekoliko saluna i lokala. Na kraju se više od petsto ljudi tuklo do besvijesti, i to samo zato što se Adams htio osvetiti za svoj poraz i ponovo nam pokazati kako je on tobože glavni. Ali ovaj put su pretjerali i odlučio sam da ih naučim pameti. Na tjedan ili možda čak dva tjedna zatvorit ćemo naš grad i ovdje se neće moći dobiti ni gutljaj viskija, neće biti plesa, zabave, ničega! Naš salun počeo će veliki štrajk a pobrinut ćemo se da nam se svi vlasnici lokala

pridruže. Vidjet ćemo kako će momci koji su naučni na zabavu i viski raditi bez toga. Vidjet ćemo!

Zašutio je, teško dišući od umora i uzbuđenja. Belmet je redom promotrio ljude u prostoriji.

— Ostavite me s Mervileom nasamu — reče Belmet. — Podite da se odmorite. Ja ću razgovarati s njim i rastumačiti mu kako da se ponaša da bi sebe spasio a vama osigurao dobru zaradu.

Ljudi kojima se obratio nekoliko trenutaka su stajali kao da čekaju Mervileovo odobrenje ili negodovanje, no kako je ovaj šutio, shvatili su to kao odobrenje i izašli.

— Dwighte, nisu mi potrebni tvoji savjeti. Znam i sam što moram činiti — promrmlja Mervile.

— To samo misliš, stari moj! Moram ti reći što da radiš, jer te Kirby za sad drži u šaci i već te gotovo uništio, Abe!

— Svašta — namrgodi se Mervile. — To što je odveo Mortimera neće mu nimalo pomoći. Taj momak nije budala i znam da neće priznati da je...

— Priznat će! — prekine ga Belmet. — Mortimer je nitkov koji je kadar da bez razmišljanja puca u čovjeka iz zasjede. Znaš li što to znači? To znači da je kukavica i propalica! Da spasi svoju kožu, sve će priznati. Izdat će te, Abe, u to nema sumnje. Osim toga Kirby ne treba Mortimera. Što će mu on? Taj jadnik je za njega premalena riba. Adams želi da zgrabi tebe! Neki ljudi su mu u svemu tome pomogli. Sam nije mogao saznati da je Mortimer stajao iza

zastora i pucao u njega. Na pozornici su osim Mortimera bile neke djevojke. Znam da ste ih zaplašili, ali očito nedovoljno... Netko vas je izdao. Što je osim toga s Lily Bangtry? Pobjegla ti je. Teško je podnijela zaruke s tobom, ali da bi nesmetano mogla raditi, nije imala drugog izbora. Uvjeran sam da ti se prije odlaska osvetila. Adams, bez sumnje, sada već ima tri izjave koje govore protiv tebe: izjavu jedne od plesačica, izjavu Lily Bangtry i izjavu Jeffa Mortimera. Pomoću željezničke kompanije uhapsit će te i uništiti čim se domogne naloga za hapšenje. Izvest će te pred sud i porotat će te proglasiti krivim, prihativši na temelju nepobitnih izjava optužbu da si nagovorio i potplatio čovjeka da za tebe ubije protivnika. Osudit će te na nekoliko godina prisilnog rada u nekom kamenolomu. Jesi li to razumio? Kirby Adams te već gotovo uništio i bilo bi glupo zavaravati se da nije tako i gurati glavu u pijesak.

— A što da radim? — upita Mervile.

— Zato sam i došao da ti kažem što da radiš. Moram te podsjetiti da je poštareva kći njegovala Kirbyja u svojim kolima dok se nije oporavio. Abe, tvoja je jedina prilika da se domogneš nečega što je Adamsu važnije od svih dokaza protiv tebe! Shvaćaš li?

— Zaboga — promrmlja Mervile — igra postaje sve okrutnija i opasnija...

— Znam odlučno će Belmet. — Prisjeti se što si sve izgubio ako ne dobiješ ovu posljednju igru! Nije riječ samo o materijalnim gubicima, o tome da će

te Kirby novčano uništiti i time upropastiti sve tvoje, sve naše poslove. Riječ je i o tome da će te otjerati na robiju! Moraš nešto poduzeti! Nemaš mnogo vremena. Adams će sigurno jutarnjim vlakom otputovati u Cheyenne po nalog za hapšenje izdan na tvoje ime. Vratit će se s nalogom a tamošnji teritorijalni sudac sigurno će ga imenovati pomoćnim šerifom cijelog ovog područja. Tako će se njegova moć proširiti iz grada na cijeli ovaj kraj. Tada si propao, Abe!

– Pomogni mi, Dwighte – promuća Mervile. – Pomogni mi! Zapovijedi Aberdeenu da...

– Ne, to ne mogu. Aberdeena nitko ne može ni na što prisiliti. On sam odlučuje o tome kada je na njemu red da nešto poduzme. Uvjeren sam da će se boriti s Adamsom, ali tek onda kad sam bude smatrao da je to potrebno. Osim toga, ako su stvari već pokrenute, Adamsova smrt ti ne bi nimalo pomogla. Razmisli, Abe, i odmah nešto poduzmi! Upozorio sam te na jedini mogući put.

* * *

Adams je zaista krenuo jutarnjim vlakom u Cheyenne. Kad se na povratku zaustavio u gradu i umoran izašao iz kola, pojavio se Jackson.

– Kako je bilo u Cheyenneu? – upita Jackson. – Svida li ti se taj grad? Je li već možda izrastao u velegrad?

Nije se raspitao što je Adams postigao kod suca. Jedna od njegovih karakteristika je bila da ne pita ono što ga uistinu zanima, već se radije raspitivao o nevažnim pojedinostima.

– Da, vidio sam kakva je najnovija moda. Tamo sve dolazi s Istoka. Svaki čovjek koji sebe poštuje nosi tamnozeleni kaput, a žene najviše vole suncobrane ukrašene čipkom. O struku...

– Ako ne prestaneš, natjerat ćeš me da se smijem ili plaćem – namrgodi se Jackson.

– Dobio sam nalog za hapšenje Abea Marvilea i proglasili su me pomoćnim šerifom. Sudac je rekao da je to dobra zamisao, jer se divlji grad sada nalazi izvan moći željezničke kompanije.

– Dobro – odahnuvši reče Jackson.

Krenuli su prema kolima u kojima su stanovali. – A kada ćemo otići po tog nitkova? – upita Jackson.

– Prije svitanja – odvrati Adams. – Veoma sam umoran pa bih rado malo odspavao. Ima li što novo u gradu?

– Jutros, u svitanje, Belmet je bio kod Mervilea. Netko ga je vidio kad se vraćao od njega. Da mi je samo znati zašto je bio kod njega i što su smislila njih dvojica! Sigurno ništa dobro. Cijeli divlji grad se odselio. Sve lokale su rastavili i natovarili na kola. Utaborili su se kod potoka Bittera, a to je više od petnaest kilometara udaljeno od kraja željezničke pruge. Za sad uspijevamo postavljati samo tri kilometra tračnica dnevno. Imamo teškoća, jer je tlo teško prohodno. Radnici se nekoliko dana neće moći zabavljati. Priča se da će saluni za sve radnike željeznice neko vrijeme biti zatvoreni. Mervile je telegrafirao nekim advokatima. Navodno namjerava tužiti željeznicu i tražiti odštetu zbog nedopušte-

nog remećenja reda. Dragi moj, ako ga zaista namjeravaš uhapsiti prije svitanja, morat ćemo odmah krenuti i ne možeš sebi dopustiti da sad podeš na spavanje. Mervile je već kod potoka Bittera i krajnje je vrijeme da krenemo! Ne bi bilo loše da povedemo nekoliko dobrovoljaca. Da, htio sam te još nešto upitati – nasmiješi se Jackson. – Sada si šerif ove željezničke pruge i ujedno zamjenik šerifa cijelog teritorija Wyominga. Smiješ li obavljati te dvije dužnosti istodobno? Možda dobivaš i dvostruku plaću? Ako je tako, mogao bi mene postaviti za pomoćnika i tako bih i ja od svega toga imao neku korist – nasmije se Jackson.

– Kakvog li poslovnog duha!
– reče Adams. – Moram te razočarati, izabran sam samo za počasnog zamjenika šerifa. Time što su me proglasili zamjenikom šerifa vlasti su željeznici učinile veliku uslugu, jer su omogućile da se i izvan svog područja njezini ljudi brinu o redu i miru. No ako baš želiš, mogu te isto tako proglasiti svojim počasnim zamjenikom – doda sa smiješkom.

– A što mi drugo preostaje!
– nasmije se Jackson.

Stigli su do poštanskih kola. Frank Roberts stajao je na verandi, naslonio se na ogradu i pušio lulu.

– Ne mogu spavati – reče ugledavši Adamsa i Jacksona.
– Sigurno će se promijeniti vrijeme. Boli me ožiljak. Djevojka je otišla – doda zamišljeno.

Okrenuo se u namjeri da ude u kola. Jackson i Adams već su krenuli dalje, kad Jackson odjednom stane i vikne:

– Frank!

– Da – javi se stari Roberts.

– Kamo je otišla Belle?

– Emily Dance rada. Poznate je sigurno. To je žena vlasnika trgovine »Union«. Neki je dječak došao po Belle. Mislim da je pozvao još nekoliko žena, jer liječnik nije u gradu.

To rekavši, ušao je u kola.

– U redu. Ja sam se već po-
bojao da možda... Ali nije važno – promrmlja Jackson. – Možeš se presvući i malo odmoriti – reče kad su stigli do svojih kola. Za dvadesetak minuta vratit ću se s našim konjima. Želiš li da povedemo pomoć?

– Ne, mislim da nije potrebno. Doći ću Mervileu ne kao šerif željezničke pruge, već kao zamjenik šerifa Wyominga. Zakon je iza mene. To je, nadam se, dovoljno. Momci u divljem gradu razmislit će da li da napadnu šerifa ili ne. Barem se tome nadam!

* * *

Jackson se vratio s konjima. S njim je bio Callahan.

– Calhoun je dobio nekoliko dana odmora i odlučio je da pode s nama – reče Jackson kad su uzjahali. – Tko zna neće li biti potrebno da ponovo pozove pomoć.

– Zašto mi opet želiš pomoći? – upita Adams pogledavši Irca.

– Svidaš mi se, šerife. Nije li to dovoljno? – nasmiješi se Callahan.

– Ako nam bude potrebna pomoć, znam da se kod potoka Bittera nalazi poručnik Pierce Dunhill sa svojim ljudima – reče Jackson.

XIII

Iako se divlji grad tek toga dana u svitanje preselio petnaest kilometara dalje, već u dva sata poslije ponoći sve zgrade su bile na svojim mjestima i dovršavalo se unutrašnje uređenje lokala. Trojica jahača zastala su podalje od grada.

— Potraži poručnika Dunhilla — reče Adams Callahanu — i reci mu da sam u gradu, kako bih uhapsio Mervilea. Neka okruži grad i ne dopusti da itko izađe iz njega. Prisutnost njegovih vojnika bit će, vjerujem, dovoljna da umiri te divlje momke.

Callahan je odjahao da potraži poručnika, a Adams i Jackson su ostali promatrati grad. Adams izvadi iz džepa dvije cigare i pruži jednu prijatelju.

— Mogli bismo pričekati da momci u gradu legnu na počinak ili da poručnik dode sa svojim ljudima i opkoli grad — reče Jackson.

— Dolazim kao šerif — mirno će Adams i krene naprijed, iako je slutio nepravilike.

Jackson više ništa nije rekao, nego je šutke pošao za njim. Ubrzo su bili pred salunom »Rajska ptica«. Adams nogom gurne vrata i tako na sebe svratio pažnju.

— Pa to je Kirby Adams! Je li moguće? — začudi se netko.

Adams je ušao u Mervileovu dnevnu sobu, koja je ujedno služila i kao ured. Prostorija je bila već potpuno uređena. Mervile je sjedio za pisaćim stolom. Natečeno oko još je bilo podliveno krvlju a nos mu je bio po-

kriven flasterom. Zdravo oko mu je opako sjalo.

I Jackson je ušao u prostoriju, zalupio vratima i stao u kut. Oprezno je motrio ljude oko sebe. Osim Mervilea tu su bila i njegova dva tjelohranitelja. Jednog od njih je poznavao. To je bio Ray Payne, Mortimerov dobar prijatelj. Već su ga mnogi šerifi istjerali iz svoga grada, jer je stvarao nepravilike. Uglavšt Adamsa, zlobno se nasmiješio.

Mervile nije rekao ni riječi. Mirno je promatrao Adamsovu zvijezdu pričvršćenu na kaput.

— Mervile, uhapšeni ste — hladno će Adams. — Imam nalog za hapšenje koji je potpisao teritorijalni sudac. Možete ga pogledati.

— Nećete me uhapsiti, šerife — mirno će Mervile. — Povuci ćete svoju prijavu i izjaviti da ste bili u zabludi optuživši me. Napismeno ćete mi predati izjavu da ste me htjeli uništiti. Ne možete me uništiti, Kirby — nasmiješio se Mervile. — Imam u ruci adut. Shvaćate li? Imam nešto što vam, mislim, mnogo znači, a sumnjam da ćete to riskirati kako biste postigli svoj cilj.

— Što namjeravate, Mervile? — upita Adams svladavajući bijes.

— Kad vam kažem o čemu je riječ, ne vjerujem da ćete i dalje glumiti neustrašivog tigra. Belle Roberts je za vas mnogo učinila. Nije li tako? Koliko vam vrijedi njezin život, šerife? — uz hladan smijeh upita Mervile.

— Namjeravate li i dalje glumiti svemoćnika ili ćete se napokon smiriti i priznati poraz?

Isprva Adams nije htio vjero-

vati da je istina ono što čuje, ali razum ga je prisilio da povjeruje. Taj čovjek pred njim bio je isuviše opak a da ne bi bio kadar ubiti nedužnu djevojku, samo da se zaštiti.

Adamsovo lice je problijedjelo i osjetio je vrtoglavicu.

— Mervile, do koje granice mislite igrati svoju opaku igru? — upita sabravši se. — Ako je Belle Roberts uistinu u vašim rukama, bit će bolje da je što prije pustite. Jeste li svjesni u što se upuštate?

— Čuva je moj vrlo pouzdan čovjek — mirno će Mervile. — Nije joj ni loše. Pod dobrom je paskom, ali ako se meni što dogodi...

— Odložite revolver, Kirby i Jacksone! — javi se jedan od dvojice tjelohranitelja.

Mladić je stajao po strani držeći obje ruke na revolverima o bokovima.

— Držimo vas na nišanu — javi se Payne. — Jacksone, dođi ovamo i predaj mi revolver!

— Dosta je bilo šale! — ljutito će Jackson. — Jeste li svjesni da ste oteli djevojku i da se zbog toga ovdje ide na vješala? Pustit ćemo vas da odete ako se urazumite.

— To ne dolazi u obzir.

Kirby Adams kimne. Pogleda Mervilea koji je i dalje sjedio za pisaćim stolom, uživajući u svom uspjehu.

— Bit će najbolje da dobro razmislite, Kirby — reče Mervile. — Potpisat ćemo ugovor. Priimit ćete od mene novac i potpisati mi potvrdu. Sve će onda biti u redu.

— Sigurno da će biti u redu!

— Ljutito će Adams i munjevito potegne revolver.

Za djelić sekunde bio je brži od mladića koji je stajao blizu njega.

Mervile skoči i prevrne teški pisaći stol. Adams odskoči u stranu da ga stol ne bi ozlijedio, spotakne se o stolicu za ledima i padne.

U međuvremenu su Jackson i Payne istodobno zapucali. Petrolejska svjetiljka se razbila i petrolej zapalio.

Mervile je kroz pokrajna vrata otrčao u svoju spavaću sobu i zaključao se. Adams se digao i potrčao za njim. Udario je stolicom u vrata i ona su popustila. Istodobno je iz susjedne sobe odjeknuo pucanj sačmarice i sačma se prosula po prostoriji.

Payne je ležao na tlu.

— Kirby, potrčat ću van i pokušati da ga uhvatim — javi se Jackson i izjuri.

Vatra se širila. U susjednoj sobi zalupila su vrata. Adamsu je bilo jasno da je Mervile napustio spavaću sobu. Pojurio je za njim. Vrata koja su iz spavaće sobe vodila u drugu prostoriju već su bila zaključana. Morao ih je razvaliti.

Uspjevši izaći iz saluna, čuo je Mervileov glas:

— Naprijed, momci! Istjerajte ih iz našeg grada! Istjerajte ih! Sada je na nama red da se borimo! Ovo je slobodan grad na slobodnoj zemlji i nitko nema pravo da nam ovdje smeta! Pokazat ćemo mi njima!

* * *

Adams potrči u smjeru iz kojeg je dolazio glas. Kola, sanduci, šatori, štošta mu je smetalo na putu, a kad je konačno stigao do glavne ulice, naišao je na Jacksona koji je upravo zastao.

Sa svih strana približavali su im se ljudi, divlja horda iz neobuzdanog grada koja se željela osvetiti za sve neprilike koje su im ta dvojica priredila. Okruženi vlasnicima lokala i ljudima koji rade u njima, Adams i Jackson objednom su se našli u klopci.

— Pogledajte, gori Mervileov salun! — poviče netko.

Plameni jezici već su zahvatili cijeli salun. Obruč oko Jacksona i Adamsa sve se više sužavao. Ljudi koji su ga činili nosili su sačmarice i revolvare. Adams odlučno progovori:

— Ja sam šerif i zašupam zakon! Donio sam nalog za hapšenje na ime Abea Mervilea. On je osim toga oteo Belle Roberts. Neke nitkove je unajmio da otmu djevojku, kako bi me time ucijenio. Slušajte me, ljudi! Ako za ovo saznaju momci iz željeznice, doći će ih tisuću i sumnjam da će išta ostati od vašeg grada. Ostavite nas na miru i ne zadržavajte nas, jer ćete inače i vi biti krivi za ono što se još može dogoditi.

To rekavši, pričekao je nekoliko trenutaka da svi imaju vremena razmisliti, a onda je odlučno krenuo prema njima.

Jackson ga je slijedio i zajedno su se primicali gomili. Bilo je to smjelo i opasno, jer ako se ljudi ne razmaknu, to će biti njihov kraj. Ali morali su pokušati, jer drugog izbora nije bilo. Kad su im se približili, ljudi su se polako razmaknuli. Nevjerojatno, ali zaista su se razmaknuli i Jackson i Adams su prošli pokraj njih.

— Krasno! — reče zadihano Jackson kad su se našli na mje-

stu na kojem su ostavili konje kojih tu više nije bilo. — Natjerao je na nas ljude kao bijesne pse i onda je odjahao na jednom od naših konja a drugog očito poveo sobom.

Adams začuđeno pogleda prijatelja. Čudilo ga je što tako teško diše, jer nisu brzo trčali. Bolje ga pogledavši, opazi da je ranjen. Ljevicu je držao ispod jakna pritisnutu na ranu.

— Što je, Ollie?

— Ništa osobito... samo ogrebotina — mirno reče Jackson, ali lice mu je bilo blijedo i vidjelo se da mu je slabo.

Uto su im se približila kola na dva kotača u kojima su bila upregnuta dva brza konja. Odmah su prepoznali Chipa Ovena Londona.

— Penjite se! Napuštam ovaj prokleti grad! Idem k svojoj ženi! Penjite se, momci! — poviče London.

Bez riječi su ga poslušali. Adams je pomogao Jacksonu da se uspne i kola su krenula.

— Prije dva dana dobio sam na kartama ova kola i konje — reče London. — Odlučio sam da zauvijek napustim ovaj grad i drago mi je što vas mogu povesti. Što je s Jacksonom?

— Sačma mu se zarila u rame — odgovori Adams, koji je upravo pregledao Jacksonovu ranu. — Nije ipak tako strašno.

— Dakako da nije — nasmiješi se Jackson.

Skrenuli su s puta i u vlažnoj travi ugledali tragove dvaju konja.

— Mervile bježi prema željezničkoj stanici — reče Adams. — Moram ga uhvatiti! Organizir-

rao je otmicu Belle Roberts i htio me time ucijeniti. Ja...

— Nadam se da nismo ni u čemu pogriješili — prekine ga Jackson. — Ako uspije pobjeći, možda će se osvetiti...

— Neće se usuditi — reče Adams.

— A zašto se ne bi usudio, kad ionako zna da je propao i da više nema mogućnosti da se izvuče.

— Svjestan je da bi time otišao predaleko i da bih mu ja sam oderao kožu s tijela. Iako je izgubljen, neće se usuditi da ubije Belle. Pokušao me prestrašiti, ali sve što je rekao bio je samo očajnički pokušaj da me zastraši. No kad je vidio da potežem revolver, shvatio je da sam ga prozreo.

Nakon toga su sva trojica šutjela. Tragovi konja s kojima je Mervile napustio divlji grad i dalje su vodili prema željezničkoj stanici.

Uskoro su pred sobom ugledali konja. Približivši mu se, vidjeli su da je Jacksonov. Mervile ga je očito dotad jahač pa zatim uzjahao Adamsova konja, a ovoga ostavio da može brže napredovati.

XIV

Dwight Belmont je doručkovao kad je Mervile kroz stražnja vrata ušao u dnevnu sobu njegove kuće, zadihan i umoran. U kutu, za malim okruglim stolom, ne dajući se smesti posjetom, Belmont je mirno jeo. Mervile je sjeo, uzeo šalicu kave i premda je bila vrela, popio ju je naiskap.

— Što se dogodilo? — upita Belmont i natoči Mervileu još kave.

— Sve sam pogrešno učinio. Sada sam zaista propao — progovori napokon Mervile. — Prisiljen sam da bježim. Tvoj revolverš Aberdeen mora mi pomoći da donekle odmaknem prije nego što me počnu slijediti. Krenut ću ranim jutarnjim vlakom koji uskoro polazi. Potrebno mi je novac. Mnogo novca, Dwighte! Bio sam prisiljen da brzo nestanem i ništa nisam uspio ponijeti. Nisam stigao otvoriti sef. Salun mi je sad već sigurno izgorio.

— Sve me to ne zanima — hladno će Belmont. — Izadi odavde. Nije bilo pametno što si došao k meni.

Mervile ga pogleda razrogačenih očiju, nagne se nad stol i reče unjevši mu se u lice:

— Učinio sam ono što si mi ti savjetovao, Dwighte. Dao sam oteti Belle Roberts. Kao što si me ti nagovorio i pokušao sam tog prokletog Adamsa ucijeniti i prisiliti da padne na koljena. No znaš li što je ta hulja učinila? Kod mene je, kad je došao Adams, bio Denver Kid. Adams je izvukao revolver i svladao ga kao balavca. Sad mi je sigurno već za petama. Uvjeren sam da ga momci u gradu nisu uspjeli dugo zadržati. Možda su već i vojnici...

— Sve me to ne zanima — ponovi Belmont i počne jesti meko kuhano jaje.

Mervile je nekoliko trenutaka šutio izbezumljen Belmontovim ponašanjem.

— Ne ide to tako, Belmont — reče napokon. — Ne možeš se sada tako postaviti. Ne prema meni! Ako se ne varam, u nekim poslovima smo ortaci i ti radiš i mojim novcem a ne sa-

mo svojim i onim ostalih sudionika. Isuviše smo povezani a da bi me sada mogao ostaviti na cjedilu. Mnogo toga znam o tebi i...

— Gdje si sklonio djevojku?
— prekine ga Belmet i dalje do-
ručkovajući.

— Konačno se urazumljuješ
— procijedi Mervile. — Da se
nisi urazumio, tko zna ne bih li
šerifu Adamsu i poroti rekao
da si me zapravo ti doveo na tu
opaku zamisao.

— Zamisao nije loša — mirno
će Belmet. — jedino što sam
potcijenio Adamsa. To je bila
greška. Svaki drugi bi popustio
i predao se, ali Adams te očito
prozreo i shvatio da si samo
obični varalica koji se nikad ne
bi usudio nešto takvo provesti u
djelo. U tome je greška. Dakle
gdje je djevojka?

— Na sporednom kolosijeku
imam svoj teretni vagon — od-
govori Mervile. — U tom vago-
nu inače prevozim bačve, san-
duke i druge stvari. Djevojka je
u tim kolima a čuva je Quar-
ryng Bull Talbot. Mislio sam da
je kraj pruge nitko neće traži-
ti.

— Da, zaista nitko ne bi mo-
gao vjerovati da je tako blizu.
Ipak nisi smio doći k meni. Ne
pada mi na pamet da zbog tebe
sve svoje poslove stavim na
kocku!

— Tvoj revolveraš mora uči-
niti ono što je već prije nekoliko
tjedana trebalo da učini. Neka
ubije Adamsa i sve će se srediti.
To je barem lako. A i ti ćeš time
nešto zaraditi.

— Što to znači?

— U mom sefu leži dovoljno
dokumenata o našim poslovi-

ma. Ako Adams otvori sef, pro-
naći će materijale i protiv tebe
a ne samo protiv mene. Razu-
miješ li sada? — nasmiješi se
Mervile. — Tako sam mislio
da...

Dalje nije stigao, jer je Belmet
ispod ubrusa na stolu izvukao
mali revolver i zapucao.

Nedugo zatim Adams je sti-
gao do Belmetove kuće. Polako
je obišao zgradu. Ugledao je
svog konja, na kojem je Mervile
dojahao.

Prije nego što se uputio pre-
ma Belmetovoj kući, ostavio je
Jacksona kod liječnika i odbio
Lodonovu ponudu da pode s
njim.

Dok je prilazio kući, u daljini
su se već okupljali radoznalci.
Vrata su se otvorila. Izašao je
Fess Aberdeen. Kaput mu je bio
otkopčan i mogla su se vidjeti
njegova dva kolta. Hladno se
nasmiješio i kimnuo.

— Abe Mervile je mrtav — re-
će Aberdeen. — Belmet ga je
morao ubiti, jer ga je ovaj htio
ucijeniti. Djevojka je navodno u
teretnom vagonu na spored-
nom kolosijeku. Quarryng Bull
je s njom. To je sve, Adamse!

— Gdje je Belmet?

— Na putu prema željezni-
čkoj stanici. Vlak će ubrzo kre-
nuti. Stići će na vrijeme.

— A zašto ste vi još ovdje?

— Ovdje sam da bih se bri-
nuo o Belmetovoj sigurnosti —
s hladnim smiješkom na usna-
ma odvrati revolveraš. — To je
moja dužnost. Sada ćete mi,
Adamse, dati svoju riječ da ni-
šta nećete poduzeti protiv Bel-
meta.

– To neću – Adams odmahne glavom. – To vam zaista ne mogu obećati. Belmet je s Mervilleom poduzimao različite crne poslove. Bili su, čini se, ortaci. Belmet mora ostati ovdje dok se ne utvrdi...

– Previše govorite, Adamse – prekine ga Aberdeen. – Prije nekoliko tjedana teško ste me ranili, ali samo zato što sam bio začuden iznenadnim pucnjem iza zastora. Dok sam ranjen ležao u postelji, pitao sam se mogu li vas svladati, Adamse, ili ne mogu. Dakle što čekamo?

Posljednje riječi bile su znak za borbu. Adams povuče revolver, ali Aberdeen je bio brži. Adams je čuo pucanj i kad je sve bilo gotovo, znao je što se zbilo u tih nekoliko trenutaka. Povukao je doduše revolver dje lić sekunde poslije protivnika, ali pucao je sigurnije. Aberdeen je pucao još dva puta, no nije ga uspio pogoditi. Bio je teško ranjen. Adamsu se činilo da je sve to bio samo ružan san.

Izdaleka do njega dopiru uzbuđeni glasovi. Ljudi su mu trčali u susret, nešto su mu govorili, ali nije ih mogao dobro razumjeti. Kao u bunilu prošao je mimo njih i otišao.

Dok je prolazio pokraj poštanskih kola, pojavio se Roberts.

– Što se to dogodilo, Kirby? – upitao je Roberts.

– Pošalji telegram u Laramie. Napiši neka izvedu Belmeta iz vlaka i ne dopuste mu da dalje putuje. Ubio je čovjeka. Jesi li me razumio, Robertse?

– Jesam, razumio sam te. Ali što se dogodilo, Kirby? Kamo ideš?

– Idem po Belle! Ubrzo se vraćam.

Dok je prilazio sporednom kolosijeku, Belle mu je već trčala u susret.

– Quarryng Bull me oslobodio i očito je pobjegao jutarnjim vlakom – prošaptala je bacivši se u Adamsov zagrljaj.

XV

Prošli su dani, tjedni i mjeseci. Gradnja željeznice je svaki dan sve više napredovala. Još je mnoge teškoće trebalo prebroditi i nije uvijek bilo lako održati red i mir. Adams je i dalje imao pune ruke posla.

U glavnom gradu održano je suđenje. Mnogim Belmetovim i Mervilleovim ljudima dokazani su različiti protuzakoniti poslovi kojima su se bavili. Neprijatelji Union Pacifica morali su konačno odustati od svojih zlih namjera, jer je otkrićem različitih, za njih nezgodnih stvari Union Pacific ponovo dobio pristaše. General Ulysses Grant bio je izabran za predsjednika, a to je također bila povoljna okolnost za Union Pacific.

I tako su ljudi željezničke kompanije Union Pacific uspjeli! Devetog svibnja 1889. godine posao je bio završen.

Osnovan je grad Promontory. Nestao je divlji pokretni grad koji se selio, zajedno sa željezničkom prugom.

U Promontoryju trebalo je da se sastanu obje željezničke pruge. Devetog svibnja sve je bilo spremno za to veliko slavlje. Dvije željezničke kompanije Central Pacific i Union Pacific trebalo je da se povežu u Promontoryju.

Desetog svibnja u dva sata i dvadeset sedam minuta konačno se zbio taj veliki događaj. Lokomotive dviju kompanija polako su se približavale jedna drugoj. Svuda uokolo bilo je mnogo cvijeća i zastava. Ljudi, svečano obučeni, gurali su se kako bi što bolje vidjeli taj historijski događaj.

General Dodge održao je svečani govor, a poslije njega govorili su predsjednici dviju kompanija. Leland Standford, predsjednik kompanije Central Pacific, zabio je potom zlatni klin u tračnice. Svi su vikali od ushićenja.

Adams i Belle stajali su među ljudima i poput ostalih gledali što se događa.

— Što sada, Kirby? — upita Belle kad su se odvojili od svjetine.

— Rekao sam ti da sam slobodan, čim završi gradnja željeznice. Sada ja tebe pitam kada si spremna da se udaš za mene, ako to još želiš...

— Odmah! — nasmije se Belle. — Brzo potražimo svjedoke! Hajde požuri! — uhvati ga pod ruku i zajedno požure naprijed.

Tako je Kirby Adams završio svoj teški zadatak i mogao se posvetiti privatnom životu.

Negdje u planinama Medicinene Bow podizali su se rančevi i Belle, Adams i Jackson morali su požuriti, kako bi dobili što bolji dio zemlje i kako bi što prije počeli gradnju.

KRAJ

Peter Gray:

SMIJEH U GILA BENDU

Hoće li biti osuđen razbojnik? Njegovi rođaci stoje pred sudnicom i čekaju da ga oslobođenoga odvedu ili, u protivnom, da obračunaju sa svjedocima! Teško je bilo naći svjedoke, porotnike i suce koji se u najdivljijem razdoblju Divljeg zapada ne bi bojali razbojničkih metaka. Pa ipak, trebalo je nešto učiniti da bi gradić Gila Bend stekao pošteno ime.

Sudnica je bila improvizirana u prostranoj trgovini. Privremeni mjesni šerif Joe Blaine, grickajući usne, slušao je svjedoka Spauldinga kako tvrdi da ništa nije vidio i da ništa nije čuo. Tuzilac je bijesno šetao gore-dolje između klupe na kojoj je sjedio optuženi i klupe na ko-

joj su sjedili porotnici. Pokušavao se smiriti i nekako navesti svjedoka na to da se ipak nečega sjeti. Vladala je tišina u kojoj je omara bila još nepodnošljivija. Iako su svi prozori i vrata bili otvoreni, prisutni su bili orošeni znojem.

Šerifu Blaineu bilo je još više vru-

će kad je kroz otvorena vrata ugledao na cesti oca i mladeg brata optuženog Renoa. Bilo mu je jasno zašto se svjedok Spaulding odjednom ničega ne sjeća. Iako je prije toga izjavio pred njim da je vidio kako je Jim Reno zaustavio poštansku kočiju i opljačkao sav novac, sad je tvrdio kako je bilo tako mračno da nije mogao prepoznati lice napadača. Kako da ga prepozna kad ona dvojica pred vratima čekaju da obračunaju sa svakim neugodnim svjedokom! Spaulding se smrtno uplašio. Da, to je bio pravi izraz smrtno.

Odjednom je sudac udario batom po stolu i rekao:

– Gospodo, ovdje je nepodnošljivo vruće, predlažem da prekinemo raspravu i odgodimo je za sutra ujutro u sedam sati, kad bude barem malo svježije!

Svi su pristali, ali Blaineu to nije bilo drago. To je značilo odgađanje odluke za još jedan dan. Izvadio je lisičine i prišao Jimu.

– Ne vjeruješ mi, Joe? – zapitao je mladić podrugljivo.

– Reci mi samo jedan razlog zbog kojega bih ti vjerovao! – odgovorio je Blaine suho.

– Sudeње se odgađa – rekao je sudac i ustao.

Kad je Blaine izvodio mladog Renoa, prišao im je stari Reno i zapitao:

– Zar još nije gotovo?

– Ah, ovi bi htjeli produljiti tu komediju, ali... – počeo je Jim Reno.

– Idemo! – prekinuo ga je Blaine i poveo prema zatvoru.

Dok ga je šerif zaključavao u ćeliju, Reno se smiješio laktom poduprt na rešetku.

– Čini se da se ti bojiš mojih, Joe? Dugo me već držiš ovdje. To mi se ne sviđa. Reci i onom Spauldin-

gu da mi se ne sviđa. Bude li svjedočio loše, uredit ćemo s njim...

– To on i sâm zna!

Blaine je zaključao vrata svoga ureda i izišao. Na cesti je naišao na Spauldinga koji je razgovarao sa svojom ženom. Spaulding se okrenuo prema Blaineu kad se ovaj približio.

– Što si očekivao da ću učiniti?

– zapitao je Spaulding, kao da se brani. – Prešao sam već četrdesetu, Joe. Nadam se da imam pred sobom još najmanje dvadeset godina, dvadeset dobrih godina. Zašto da sad želim umrijeti? Reno nije optužen zbog umorstva, nego zbog pljačke. Mogao bi dobiti najviše pet godina. Zar da zbog toga izgubim glavu?

– Zašto da izgubiš glavu!? – viknuo je Blaine ljutito. – Neću dopustiti da ti se što dogodi!

– Ti si šerif tek tri mjeseca, a to ti i nije stalno zanimanje. Ne bih ti baš trebao reći, ali sâm me tjeraš na to. Nismo sigurni da bi ti mogao obračunati s Renoom bandom. Da si Earp ili koji drugi šerif brz na revolveru...

– Ipak, ja mogu...

– Ne znaš ti to! Jesi li ikad imao neki dvoboj? Jesi li ikad pucao u čovjeka? Svi znamo da nisi i svi znamo da su braća Reno i stari Reno izvršni strijelci.

– Hoćemo li poći kući? – zapitala je Spauldingova žena da prekine taj neugodni razgovor.

– Idemo – odgovorio je Spaulding i poveo ženu pod ruku.

Blaine je nijemo gledao za njima. Pridružio mu se tužilac koji je iz Prescottta došao specijalno na suđenje.

– I to mi je neki sud! – reče on mirno skidajući omot s cigare.

– Teško je s tim ljudima – promrmljao je Blaine.

– Čuo sam kako s javio neki čovjek da od vas preuzme mjesto šerifa.

– Možda će on imati više sreće. Sve bi bilo dobro da nema te bande, braće Reno.

– Morate se odlučiti što prije – rekao je tužilac zamišljeno i nastavio kao da govori za sebe: – Gradom upravlja ili šerif, ili razbojnici. Bilo bi dobro da šerif ima neki ugled, da je poznat kao čovjek. Tad bi i svi poštteni stanovnici stupili na njegovu stranu. Ovako, zaplašeni, ne mogu se opredijeliti. Namjeravate li zadržati to mjesto?

– Ne znam još – odgovorio je Blaine. – Vi niste ovdje, kako mi se čini, samo zato da razgovarate sa mnom. Recite mi sve što želite.

– Možda vam se neće svidati ono što ja mislim – nasmiješio se odvjetnik.

– Govorite samo!

– Posao šerifa veoma je grub i nezahvalan. Za nj treba više hrabrosti i poštenja. Ima trenutaka kad šerif mora biti okrutan i bezobziran poput zločinca kojega progoni. Mora shvatiti da je jedini on sposoban za takav posao. Zna li što morate učiniti s braćom Reno i njihovim ocem?

– Otjerati ih iz grada, je li?

– Da – nasmiješio se tužilac – ali oni neće bježati. Ili ćete vi bježati, ili će netko biti mrtav. Ili vi, ili oni. Zapamtite to i do viđenja!

Blaine je ostao sâm na cesti. Na drugoj strani, naslonjen na ogradu za vezivanje konja, stajao je stari Reno. Jednom je rukom brisao znoj s čela a drugom je držao prebačenu pušku.

Malo dalje na stubama je sjedio njegov mladi sin. Nije mu bilo više od dvadeset godina, a pričalo se da je ubio tri čovjeka.

Blaine je bio svjestan toga kako njih dvojica čekaju da ubiju i četvrtoga. Nije se osvrtao na njih nego je pošao prema svojoj kućici na kraju mjesta. Osjećao je potrebu za mirom i toplinom svoga doma. Njegova se žena obradovala kad ga je ugledala na vratima. Nakon kratkog poljupca Joe je sjeo za stol i rekao:

– Sudenje će sutra biti završeno. Oslobodit ću Jima Renoa.

– Nije to pošteno! – ljutito je rekla žena. – Komu će se ljudi obraćati ako zakon ne kažnjava zločince?

– Očekuju od mene da se postavim između njih i bande Reno. Tako bi i trebalo biti, jer to je napokon moj posao.

Žena je samo pogledala Joea i nije ništa odgovorila.

– Znam što Jim misli – rekao je Joe, nastavljajući zaključivanje. – On i njegova obitelj izravnat će račune sa stanovnicima ovoga mjesta. Stvar ne može biti riješena samo tako da ih otjeram iz grada, Helen. Ne bih htio da se ti bijednici pojave u nekomu drugom gradu i nastave teror koji nitko ne može obuzdati, to jest nitko nema hrabrosti da to učini. Tad bi i u nekomu drugom gradu ljudi shvatili kako nema zakona, kako predstavnik zakona nema hrabrosti da spriječi ili kazni prekršitelje. Kad čovjek vidi da zakon nije zapreka zločincu, postaje kukavica i pred sudom laže kao Spaulding, koji je inače pošten čovjek. On laže, jer se boji za sebe i za svoje. A ovdje prestaje svaki zakon. I Spaulding se nadao da ću mu ja pružiti zaštitu i podršku, ali ubrzo je uvidio da sam i ja uplašen za svoj vlastiti život.

– Zašto odjednom tako govoriš? – prekinula ga je Helen. – Ti si

uvijek radio onako kako je naredivao zakon.

– Da, tako je bilo u sitnim slučajevima: trpao sam pijance u zatvor, sprečavao tučnjave i kažnjavao sitne kradljivce. Ali ovo nije isto. Tri su čovjeka odlučila da pucaju, da ubijaju poštene građane. Ja bih morao da im stanem na put. Prema zakonu, ne mogu poduzeti ništa dok banda Reno ne počne pucati, a tad će biti kasno. Netko će pasti pogođen. Ne znam što da radim.

– Učini ono što misliš da je pravilno, Joe!

Nasmiješio se jer je to bilo rečeno veoma jednostavno. Brzo je pojeo ručak i ustao od stola.

– Večera u šest?

Ona je kimnula.

– Donesi mi krumpir. Htjela bih da ga priredim uz pečenje.

– Nadam se da neću zaboraviti!

– rekao je kao da zaista misli samo na krumpir.

Uzeo je šešir, pozdravio ženu i polako izišao. Zaputio se natrag prema svom uredu i zatvoru. Mladi Bob Reno upravo je izišao iz gostionice s bocom u ruci. Pružio ju je ocu koji ju je podigao i potegao nekoliko gutljaja. Kad je Joe Blaine prolazio pokraj njih, stari se Reno nacerio i rekao:

– Vraški je danas vruće, je li? – rukom je pokazao prema zatvoru i nastavio: – Nije to pošteno da se moj sin znoji u tom vašem zatvoru. On je posve nevin, to znaš!

– Zaista? – odgovorio je Blaine i pogledom prešao preko obojice.

Bob Reno počeo ga je odmjerivati pogledom kao da traži kavgu:

– Sudenje još nije završeno – napomenuo je mirno.

– To su još samo neke formalnosti – dodao je stari Reno – koje će brzo biti završene, jer nema svjedoka koji bi ga optuživao. Čak i onaj

Spaulding tvrdi da nije ništa vidio. Ljudi koji ništa ne vide uglavnom žive prilično dugo. Znae što, šerife, oslobodite mladića i mi ćemo mirno otići iz vašega grada!

Joe Blaine se samo nasmiješio.

– Misliš li da je to smiješno? – ljutito je viknuo mladi Bob Reno. – Samo neka završi sudenje, pa ćeš vidjeti kako je to smiješno.

– Ali, sinko, mi ne želimo prijetiti predstavniku zakona – umirivao je stari Reno sina. – Dok ovdje mirno stojimo i bavimo se samo svojim poslom, nitko nam ništa ne može učiniti. Zar nije tako, šerife? Najprije moram prekršiti zakon, pa nas tek onda možete uhapsiti. I vi se, šerife, morate pokoravati zakonu. Zakon vrijedi i za nas i za vas – stari Reno se približio i upro mu prst u prsa. – Ne smeta li vam što vas nazivam šerifom? – pitao je podrugljivo. – Znae, nitko ne bi ni pomislio da ste šerif. Uostalom, vi ionako nećete dugo biti šerif.

Mladi Bob Reno počeo se grohotom smijati.

Joe Blaine nije pokazivao da su ga ubole te podrugljive riječi, nego je mirno objasnio:

– Kad vaš sin bude sutra oslobođen, povedite ga i nestanite što prije iz grada.

– A što je s proslavom? – pitao je Bob.

– Nema proslave, nego brzo na konje i što prije nestanite!

– Ali nama se ovdje sviđa, šerife – rekao je stari Reno podrugljivo.

– A nama se ne sviđa da vas ovdje gledamo. Zato, što prije odete, to bolje za vas!

– A što se ti sâm groziš nama trojici? – upao je Bob Reno. – Da si neki slavni šerif, mogao bi govoriti tako drsko, ali ovako...

– Tko zna neće li mi se sutra pružiti prilika da postanem šerif.

Ne čekajući odgovor, Blaine se okrenuo i pošao prema zatvoru, gdje je bio zatvoren treći Reno. Ušao je i sjeo za svoj stol. Osjećao se veoma neugodno. Bilo mu je vruće, ali to nije bilo samo od sparine što je vladala toga dana. Znao je da mora što prije donijeti odluku, prije nego što bude kasno.

Ponovo je izišao na ulicu. Pošao je ravno prema mjestu gdje su stajali stari i mladi Reno. Stari je opet imao bocu na ustima.

– Zaboravio si nešto, šerificu? – zapitao je Bob.

– Da – mirno odgovori Blaine. – Imate li sat?

– Ja imam sat – odgovorio je stari Reno.

– Onda dobro gledajte na sat, jer će meni točno u četiri sata dozlogrditi da vas ovdje gledam. Tad ću nešto učiniti.

– A to bi bilo? – upitao je stari Reno.

– Da vidim koliko ste sposobni za borbu! Da vidim znate li pucati ili ne znate!

– Ne smiješ pucati na nas! – rekao je Bob Reno. – To je protuzakonito.

– Vidjet ćete to u četiri sata – mirno je rekao Blaine. – U četiri sata ili ćete bježati iz grada, ili ćete se boriti.

Okrenuo se i pošao preko ulice. Ušao je u banku. Na šalteru je bio stari Loomis.

– Želiš li, Joe, uložiti ili podići novac?

– Podići – odgovorio je Blaine. – Reci mi koliko stoji pogreb za dva čovjeka.

– Prvi razred?

– Ne, ne treba tako raskošno! Pogreb za staroga i mladog Renoa.

Loomis je problijedio, ali ipak je odgovorio:

– Stotinu dolara... Joe, nemoj učiniti kakvu glupost!

– Učinit ću ono što mi je dužnost. Daj mi samo novac.

Loomis je izbrojio stotinu dolara i pružio Blaineu formular da ga potpiše. Kad je to bilo završeno, rekao je molećivim glasom:

– Joe, kad smo ti dali taj posao, nismo mislili da će biti i pucanja. Uostalom, to je ionako privremen posao. Zato pusti da sve ide svojim tokom. Ne možeš ništa izmijeniti. Grad će se već nekako izvući.

– Oni će ubiti Spauldinga čim izađe iz zatvora – napomenuo je Blaine. – Želiš li ga imati na savjesti?

– Nije baš tako. Spaulding zna u kakvoj je situaciji. Tko mu je kriv što se našao na mjestu pljačke poštanskih kola!

Blaine je brzo izišao i zaustavio se pred brijačnicom. Zamislio se i ušao. Ondje je našao stolara i, na opće čuđenje, rekao mu da načini dva lijesa. Prisutni još nisu ni zatvorili usta od čuđenja, a Blaine je već koračao prema Arnesonovoj krojačnici. Ondje je bez mnogo okolišanja naručio dva tamna odijela koja bi pristajala dvojici Renoa.

Brzo se vratio u ured i pošao u Jimovu ćeliju. Mladić je ležao ispružen na grubom ležaju. Znojio se.

– Kad dode četiri sata – rekao je Blaine – riješit ću se tvoga staroga i tvoga brata.

Jim Reno počeo se polako uspravljati. Sjeo je i zagledao se u Blainea. Usne su se polako razvukle u smiješak.

– Ne možeš to učiniti!

– Vidjet ćeš. Učinit ću!

Reno se prestao smiješiti. Osjetio je da šerif govori ozbiljno. Uzviknuo je:

– Ne! Zašto? Blaine, ti nisi nikad ubio čovjeka!

– Tko će me danas zadržati? – pitao je Blaine. – Reno, nećeš sutra biti pušten na slobodu! Kad sud ujutro počne radom, ti ćeš biti sâm, posve sâm. Spaulding se više neće bojati da svjedoči protiv tebe. Otići ćeš u tamnicu na pet godina.

Jim Reno se smrknuo:

– Ne možeš samo tako ubiti dva čovjeka! To je protiv zakona. Oni nisu ništa učinili!

– Jednostavno mi se ne sviđaju njihova lica – rekao je Blaine podrugljivo. – Nije li to dovoljan razlog da ih ubijem? Zar ti nisi ubijao ljude i zbog manjeg razloga?

Nakon tih riječi Blaine je zaključao zatvor i izišao. Odmah je osjetio da na ulici ima ljudi. Čuo se žagor razgovora. Čitav je gradić već znao o njegovoj odluci. Stari i mladi Reno zacijelo su čuli što se govori. Morali su razmišljati o tomu. Povjerruju li u njegove riječi, uzjahat će i otići. Bila je to slaba nada ali, ipak, bolje je i tako nego nikako.

Pogrebnik je pristao obaviti pogreb za dvadeset dolara. Obćao je da će mrtvačka kola dovesti blizu hotela kako ne bi trebalo daleko nositi tijela. Pobrnuo se i za grobara i čovjeka koji će na dasku urezati imena. Ne samo to. Stolar je došao na nekoliko metara ispred dvojice razbojnika i stao mjeriti njihovu visinu, kako bi načinio lijesove. Njih su dvojica mogla to jasno vidjeti. Nešto je i zapisao na komadić papira.

– Što to radiš? – obrecnuo se na njega stari Reno.

Stolar je odmahnuo glavom.

– Tko će samo naći tako dugačke daske? – promrmlija je kao za sebe. – Da sam znao kako će mi biti potrebne za vaše lijesove, ne

bih počeo raditi vrata udovici Wrigley!

Staru se Reno osupnuo.

– Ti si lud! – rekao je napokon i opsovao.

Pojavio se i Blaine. Stao je desetak metara dalje od njih.

– Predaleko si dotjerao, šerife – rekao mu je stari Reno. – Nećeš nas uplašiti tako!

– Ne sviđa li vam se to, otidite iz grada – odgovorio mu je šerif. – Pitam vas koji bi vam drugi šerif priredio tako lijep pogreb.

U starom drvenom naslonjaču ljuljao se krezubi Tim Tockes.

– Šerife – šistao je starac sa svoga mjesta – vidio sam mnoge pripreme za pogreb, ali tako savjesne kao što su ove, zaista...

– Zaveži! – povikao je prema njemu mladi Reno a u njegovu glasu osjećala se razdraženost. – Rekao sam ja da oni nisu toga dostojni – gundao je bez mnogo obzira krezubi Tim. – Ucmekati ih i baciti iza staje poštanske stanice, to je za njih. Ne znam kako su samo stekli te velike simpatije ovoga novog šerifa. Nije to pravedno... Jednookog Joea nitko nije htio ni pogledati, a ovu dvojicu šmokljana...

Stari Reno pogledao je šerifa kao da mu želi nešto reći, ali predomislio se u posljednji trenutak. Njegov se sin uzvrpoljio:

– Ja volim šale, ali ovakva...

Blaine ga je prekinuo:

– Nije to šala, mladiću!

Uživao je gledajući u njihovim očima zbunjenost i zabrinutost što je sve više rasla.

U međuvremenu su stigla mrtvačka kola. Pogrebnik ih je zaustavio u neposrednoj blizini hotela. Sišao je s kočijaškog mjesta i stao namještat papirnato cvijeće na obje strane kola. I stari i mladi Reno gledali su to bijesno i zastrašeno.

Neki starac koji je u gradiću živio vjerojatno od njegova postanka, pa više nitko nije ni znao kako se zove, prišao je grupici na sredini ulice.

— Za natpis na grobu moram znati i njihove godine rođenja — rekao je, češući se iza uha.

— Ne moraš — javio se sa strane Johny Smokey. — Dovoljan je samo dan njihove smrti. Koji je ono danas datum?

Barmen Joseph pravio je važno lice.

— Dvadeseti srpnja — rekao je.

— Već dvadeseti? — začudila se učiteljica Marble Penningham. — Pa ja moram do 25. biti u Baltimoreu. Treba požuriti!

— Ovo još pričekaj, Marble — dobacio joj je mladi Crowley za kojega se govorilo da ima neke namjere prema učiteljici. — Ne možeš propustiti takav pogreb!

— Do vruga i pogreb! — eksplodirao je stari Reno. — Jeste li svi pošasavili? Brinite se radije o tom žutokljuncu sa značkom, a ne o nama! Nama još predstoji dug život.

Bankar Loomis izvukao je svoj zlatni sat.

— Još 47 minuta, ako ćemo se držati utvrđenog reda.

Mladi Reno zaprepašteno je pogledao svoga oca. Ovaj mu je nešto promrmeljao, ali nitko nije čuo što.

— Do bijesa, a moj muž još nije stigao kući! — zavapila je gosopoda Satcher. — Biste li ga malo pričekali?

Šerif je slegnuo ramenima, ali pogrebnik je bio odlučan:

— Ni govora! Vrijeme je utvrđeno i nema nikakve odgode!

Oko dvojice razbijača nastao je širok krug. Netko je donio cvijeće, a djeca su u rukama držala i svijeće. Stara Cecilie, koja je pola života

provela u pogrebnim povorkama, glasno je zajecala, svakako preuranjeno.

Stari Reno pogledao je svoga sina, ovaj šerifa, a onda oca.

— Ovi su sasvim poludjeli! — promrmeljao je stari, obarajući oči. — S njima ne treba imati posla!

Još je neko vrijeme stajao nepokretan, a onda je odjednom gurnuo nekoliko radoznalaca i počeo se probijati kroz gomilu. Sin ga je slijedio.

— Hej! — viknuo je za njim Blaine. — Kamo ćete? Ne želim vas gadati u leđa! Stanite!

— Ovo je prijevara! — zaurao je pogrebnik. — Nećete pobjeći! Za vas je već uplaćena akontacija. Vi ste moje mušterije! Ne dopuštam da odete konkurenciji u Whistler City.

Nisu ga slušali. Žurili su sve bržim koracima, uskočili u sedla i podbovši konje nestali u oblaku prašine.

Gila Bendom odjeknuo je smijeh koji se čuo i u samici mjesnog zatvora. Ali Jim Reno nije shvatio čemu se to ljudi smiju i još je čekao brata i oca da ga oslobode.

— A sad na posao! — rekao je Blaine Loomisu i Spauldingu. — Sutra nas čeka suđenje na kojemu će se vidjeti da i u našem gradu vlada zakon!

U PRIPREMI:

Lee Hoffman:
OKRUTNI RANČER

NE ZABORAVITE SJETITI SE!

SVAKOG PRVOG PETKA U MJESECU OTVARA
VAM SE NOVIH 108 STRANA POUZDANOG
VODIČA KROZ BIOGRAFIJU NAŠE CIVILIZACIJE